Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 15 август 1969 йил, жума ● № 189 (14.352). ● Баҳоси 2 тийин.

ИКРОМ Раҳмонов Избоскан районидаги Охунбобоев номли колхознинг энг яхши механизаторларидан бири. У ўзи ишлаётган бригада аъзолари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бу йил гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун олиб бораётган курашнинг олдинги сафида бормоқда, ғўзани сифатли парвариш қилиб, ҳосилига-ҳосил қўшмоқда. Суратда: Икром Раҳмонов.

С. Безносов фотоси.

МАШИНА ТЕРИМИГА ШАЙЛАНАЙЛИК

Ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи — августнинг ярми ўтди. Ёзнинг саноқли кунлари қолди. Чигит экиш ва ғўзанинг ривожидаги кечикишнинг ўрнини батамом тўлдириш мақсадида ғаниматкунларнинг ҳар бир соатидан унумли фойдаланиш учун жанговар кураш олиб бориш пайти ҳозир. Республикамиз пахтакорлари буни яхши англаб, аниқ ҳисоб-китоб юритиб иш тутмоқдалар. Барча куч ва техника ғўзани текис ҳосил олдириш ва уни эрта етилтиришга қаратилиши туфайли сўнгги кунларда ҳосил тўплашда анчагина ютуқлар қўлга киритилди. Илғор пахтакорлар даласидаги ҳар бир туп ғўзада ҳозирнинг ўзида ўртача 7-8 тагача кўсак бор, жуда кўп хўжаликларда ҳосил тўплашдаги кечикишнинг ўрни кунма-кун тўлдириб борилмоқда.

Лекин, умуман республикамизда ғўзани ҳосил олдиришда ҳамон кечикиш борки, бу аҳвол ғўза парваришини то пахта йиғим-терими бошлангунча давом эттириш лозимлигини кўрсатади. Ҳозирги жанговар вазифа—ҳамма жойда ғўза парваришини сира бўшаштирмасликдан, чопиқ тракторларини тўхтатмай юргизишдан, экиннинг ҳолатига қараб маҳаллий ўғит билан озиқлантиришдан, айниқса сувни об-тобида беришдан иборатдир.

Пахта йиғим-терими даври яқинлашмоқда. Газетамизнинг 13 август сонида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини 1969 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори босилди. Қарорда юбилей йилида 4 миллион 100 минг тонна пахта етиштириш юзасидан олинган мажбуриятни тўла қоплайдиган миқдорда ҳосил тўплаш, пахта йиғим-теримига намунали тайёргарлик кўриш зарурлиги уқтирилди. Қарор кўрсатмаларини муваффақиятли амалга ошириш учун ғўза парваришини йиғим-теримга тайёргарлик ишлари билан боғлаб олиб бориш керак бўлади. Аммо республикамиздаги кўпчилик хўжаликларда пахта йиғим-теримига тайёргарлик кўриш ҳали бошлангани йўқ.

Ҳосил йиғим-теримини муваффақиятли ўтказишда машина терими алоҳида роль ўйнайди. Чунки бу йил 1 миллион 800 минг тонна пахта агрегатлар бункеридан тўкилади. Ҳаммага равшанки, терим техникаси саноқли кунларда ишлайди. Бу эса агрегатларнинг барвақт шай қилиб қўйилишини, уларнинг икки сменада тўхтовсиз ишлатилишини тақозо этади. Афсуски, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органлари, кўпгина колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари терим агрегатларини мавсумга тайёрлашда ана шу муҳим фактни ҳисобга олмаётганга ўхшайдилар. Республикада пахта териш машиналарининг кўпчилик қисми ҳали ремонт қилинмаганлигига, кўсак узиш, ерга тўкилган пахтани терадиган ва кўрак чувийдиган машиналарнинг ремонти суръати ниҳоят даражада сустлигига асосий сабаб ҳам ана шудир. Айниқса Андижон, Сурхондарё, Қашқадарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССРда аҳвол ёмон.

Ўтган йилларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, қаерда терим агрегатлари барвақт, юқори сифатли ремонт қилинган, механизатор кадрлар етарли тайёрланган ва уларнинг малакаси такомиллаштирилган, далалар машинага мослаб тайёрланган, дефолиация вақтида ўтказилган бўлса ўша жойда машиналар муваффақиятли ишлади, план тўла ва ошиғи билан бажарилди. Аксинча, бу ишлар ўлда-жўлда бўлган хўжаликларда бункерлардан оз пахта тўкилди. Бундан тегишли хулоса чиқариб олиш керак.

Машина теримининг муваффақиятини механизатор кадрларсиз тасаввур этиб бўлмайди. Бироқ, баъзи ҳолларда механик-ҳайдовчилар етишмаслиги, айримларининг малакаси камлиги ишнинг белига тепади. Қудратли машина тажрибасиз, уқувсиз кишилар қўлига бериб қўйилиши натижасида бункерлардан пахта тўкиш плани сунъий равишда бажарилмай қолади. Буни назарда тутиш, механик-ҳайдовчи кадрларни етарли тайёрлаш ва уларни қайта ўқитиш ишларига жиддий эътибор бериш керак. Лекин бу борада ҳам катта нуқсонлар бор. Республикамизда механик-ҳайдовчилар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш курсларига ўқувчилар қабул қилиш ҳалигача тугаллангани йўқ. «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг жойлардаги органлари кадрлар тайёрлашга яқиндан ёрдам беришлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари етарли механик-ҳайдовчи кадрларга эга бўлиш учун ҳамма зарур чора-тадбирларни кўрмоқлари лозим.

Терим машинаси ҳар қанақа пайкалда ҳам ишлайвермайди, албатта. Дала қанчалик соз бўлса, машина шунчалик унумли, тўхтовсиз ишлайди. Пахтаси машинада териладиган далаларни диққат билан текшириб, терим олдидан уни ўтдан тозалаш, эгатларнинг паст-баландини тўғрилаш ва бу далаларни тез орада механик-ҳайдовчиларга бириктиб қўйиш лозим. ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИНИНГ ТУХТОВСИЗ, ЮҚОРИ УНУМ БИЛАН ИШЛАШИ УЧУН ЗАРУР ШАРОИТЛАРНИ ВУЖУДГА КЕЛТИРИШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАНГАН ТАДБИРЛАРНИНГ БУТУН КОМПЛЕКСИНИ ТУЛА ВА УЗ ВАҚТИДА АМАЛГА ОШИРИШ УСТИДАН ҚАТТИҚ КОНТРОЛЛИК ЎРНАТИШ КЕРАК.

Ҳаммадан зарури дефолиацияни вақтида сифатли ўтказишдир. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг қарорида дефолиацияга жиддий эътибор билан қараш зарурлиги алоҳида таъкидланади. Бу йил такрор дорилашни ҳам қўшиб ҳисоблаганда республикамизда 1 миллион 820 минг гектар пахта майдонида дефолиация ўтказилади. Катта ҳажмдаги бу иш зўр уюшқоқликни, пухта контроллик ва чуқур масъулиятни талаб этади.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари катта совғалар тайёрламоқдалар. Пахтакорларимизнинг совғаси эса қимматли «оқ олтин»идир. 4 миллион 100 минг тонналик улкан хирмонни тиклаш ва муборак кунга катта ғалабалар билан бориш учун бутун куч ва ғайратимизни ишга солиб, ғўзанинг сўнгги парваришини кучайтирайлик, мўл ҳосилни эрта муддатларда йиғиб-териб олишга яхши тайёргарлик кўрайлик.

МАШИНАЛАР МАРРАСИ— 1 800 000 ТОННА!

ЗАРБДОР ОЙ

Ҳамманинг дилида ҳам, тилида ҳам бу йил 5.700 тонна «оқ олтин» хирмони кўтариш иштиёқи туғён уряпти. Пахта майдони чакки эмас — 2.250 гектар! Ғўзалар денгиз тўлқинидек чайқалиб турибди. Бир-бирига киришиб кетган ҳосил шохлари рангба-ранг гуллар, кўм-кўк тугунчалар, салмоқдор кўсаклар билан безанган. Сувчи, универсалчи, химизатор, кетмончи — ҳамма ўз иши билан банд. Пахтачилик бригадасининг бошлиғи Нормирза Эшовнинг сўзини эшитинг.

— Йил деҳқон учун чалкашроқ келди, — дейди у. — лекин йўлдан чалғита олмади. Баҳорги, ёзги қийинчиликларни меҳнат билан енгдик. Ғўзанинг ривожи яхши, ҳосили эса камроқ. Сабаби, ҳаво серёғин келиб, ўсимлик кучини бўйга берворди. Ҳозир уни ўсишдан тўхтатдик, чеканкани тугаллаганимизга анча бўлди. Энди ҳосил ёнига ҳосил қўшяпмиз, уни тўкилишдан сақлаб, тезроқ етилтириб олиш учун курашяпмиз. Бўй билан ҳосил тенг бўлмаса, довон ошиш қийин. Бир метрлик ғўзага ўн беш — ўн олти ҳосил шохи. Ўн-ўн беш кўсак ярашади. Кам бўлса деҳқон ютқазади. Бунга йўл қўйиб бўлмайди. Ҳозир ҳар туп ғўзада ўртача ўнтагача бўлиқ ва чала кўсак бор. Шунинг ёнига яна ҳосил қўшишимиз керак. Тўғри, шохларда ғуж-ғуж шона, гул, тугунча бор. Вазифа ўша ҳосил нишоналарини тўла сақлаб қолиб, кўсак ва пахтага айлантиришдан иборат. Бунинг учун ғўза парваришини пахта йиғим-терими бошлангунча давом эттиришимиз керак.

Анорқул Йўлдошев, Жуман Неъматов, Нишонбой Мирзаев бошлиқ бригадалар аъзоларининг аҳд паймони ҳам шундай. Улар гектаридан 35 центнердан пахта етиштириш учун ғайрат қиляптилар. Бу йилги август ойининг ўтган йилги август ойидан тафовути шуки, пайкалда кетмон чопаётган, ғўза суғораётган колхозчилар сони кўпайди, универсаллар миқдори ошди. Натижада кунлик ғўза парвариши графиги ошириб бажариляпти.

Ташаббуснинг қаноти бор, деганлари рост. Чуст район пахтакорлари калта эгат олиб, оз сув билан катта майдонлардаги ғўзаларни намлатиб суғориш ташаббусини бошлаган эдилар. Сувчиларимиз бу янгиликни дарҳол қўллана бошладилар. Мутахассислар билан тажрибакор деҳқонлар ҳамма пайкалларни кўздан кечириб, қайси картага, қачон, қандай норма билан сув берилишини аниқлаб чиқишди. Сувчилар 150-200 метрлик эгатларни тугатиб, 50-60 метрлик эгат очишди. Ғўзага сув қатъий режим асосида бериляпти.

Тажрибали сувчилардан Тоштан Тожибоев, Ўсар Болтабоев, Собир Одиловни колхозимизда ҳосил ёнига ҳосил қўшувчи, кўсаклар салмоғини оширувчи омилкорлар дейишади. Об-тобида ғўзага сув бериб, шонани гулга, гулни кўсакка айлантираётган сувчи қайси сеҳргардан кам, ахир?! Хўжаликда бу йил 2.600 тонна пахта машиналарда терилади. Бунинг тақдирини ҳал қилувчи аввало, механизатор бўлса, қолаверса, сувчи! Сувчи ғўзани машина теримига мослаб ўстирмаса, серҳосил бўлишини таъминламаса машина унумли ишлай олмайди. Шуни ҳисобга олган механизаторлар билан сувчилар ҳамкорликда ишлаб, ҳамма майдонларда пахтадан юқори ҳосил етиштирмоқдалар.

Бу йилги шароитда ғўзанинг нормал ўсиш ва ривожланишига табиий иссиқлик етишмаяпти. Уни қайси йўл билан кўпайтириш мумкин?

— Тупроқ қатламида ҳароратни ошириш учун культивацияни кучайтириш керак. Қатлам қанча юмшоқ, майин бўлса, унинг орасига иссиқлик, қуёш нури шунча кўп сингади, ўсимлик бундан яхши баҳра олиб, тез ўсади, кўп ҳосил тўплайди. Шу сабабли биз культивацияни кун сайин кучайтиряпмиз. Ҳосил шохлари, нишоналарини жароҳатлаб қўймаслик учун культиваторларнинг иш оргачларини қоп ва қалин қоғозлар билан ўраганмиз, олдига тўсиқлар ўрнатганмиз.

Колхоз далаларида июль ойида қанча трактор ишлаган бўлса, август ойида ҳам шунча универсал ишлаяпти. И. Холмонов, А. Қўқонов, М. Нишоналиев каби ўз ишига моҳир механизаторлар ҳар куни 5-6 гектар майдондаги ғўзаларни культивация қиляпти.

Чустлик пахтакорлар тупроқ ҳароратини сунъий йўл билан ошириш учун эгат орасига чиритилган гўнг, қўй қийи сепиб, сўнгра культивация ўтказяптилар. Шунда маҳаллий ўғит ўсимликнинг бағрига тегиб, аввало, ҳароратни кучайтирса, қолаверса, озуқа бўлади. Ниёзбошилик деҳқонлар ҳам шундай қиляптилар. Хандақларда чиритиб қўйилган маҳаллий ўғит қатор ораларига сепилиб, сўнгра ўртача чуқурликда культивация ўтказиляпти. Чиритилган маҳаллий ўғит ҳосилни тўкилишдан ҳам сақлаб қоляпти. Юқорида ғўза суғориш чустликлар методи асосида олиб борилаётгани айтилди. Ниёзбошиликлар бунга қўшимча равишда сув билан «шарбат» ҳам оқизяптилар.

Ҳаво салқин ва серёғин келиши туфайли ғўзада бачки шохлар кўпайиб кетди. Чеканка қилинган ғўзалар ҳам қайта ўсяпти. Тажрибакор деҳқонлар буни тезда бартараф этиш чораларини кўряпти. Бачки шохлар кесиб ташланяпти, лозим топилган пайкалларда такрор чеканка ўтказиляпти.

Ғўза парвариши билан бир қаторда пахта йиғим-теримига тайёргарлик ишлари ҳам кучайтириб юборилди. 45 терим машинаси ремонт қилиб қўйилди. Тош-тарозилар тайёрланяпти. Ҳа демай йўл-кўприклар ремонти бошланади.

Колхозимиз пахтакорларининг бу йилги ғайрати зўр. Улар давлатга 5.700 тонна пахта сотиш билан чекланиб қолмай, бултургидан қолган 800 тонна қарзни ҳам узадилар. Бутун куч, техника шу мақсадга бўйсундирилган.

Н. АВАЗОВ,
Тошкент область, Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз раиси.

НАМАНГАН ДАЛАЛАРИДА

МУСОБАҚАДОШЛАР

Қардош қирғиз ва ўзбек пахтакорларининг ҳар йили юқори ҳосил етиштириш, деҳқончилик маданиятини ошириш юзасидан социалистик мусобақага чиқишлари анъана тусига кириб қолди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрилаётган юбилей йилида ҳам бу икки қардош халқ пахтакорлари бир-бирини социалистик мусобақага чақиришган эди. Куни кеча Ўш областининг пахта усталари ўзаро социалистик мусобақа шартлари қандай бажарилаётганини текшириш учун Наманганга келдилар. Ўзаро текшириш бригадасига Ўш область ижроия комитети раисининг муовини П. Бисбаев бошчилик қилмоқда. Ўшлик пахтакорлар область далаларида ғўза парваришининг бориши билан танишмоқдалар. Шунингдек, андижонлик пахтакорлар ўзаро текшириш бригадаси аъзолари ҳам Наманган областининг далаларини кўздан кечирмоқдалар.

ТУРСУНОЙ ВА УНИНГ ШОГИРДЛАРИ

Шу йил баҳорда Чуст районидаги 72-ўрта мактабни битириб чиқувчи қизлардан бир группаси «зангори кема» сирларини ўрганиш, шу йилнинг ўзида пахта далаларида жавлон уриш юзасидан қимматли ташаббус бошлашган эди. Ташаббус кенг қулоч ёйди. Областдаги кўпчилик районларда механик-ҳайдовчи қизлар тайёрлаш курслари очилди. Чустлик қизлар машғулотларни тамомлаш олдидан машҳур механизатор, Ленин мукофотининг лауреати Турсуной Охуновага хат юбориб, уни Чустга таклиф қилишган эди. Куни кеча Турсуной Охунова ўзининг ёш ҳамкасблари билан учрашиш, катта ишларга қўйилган дадил қадам билан табриклаш учун Наманганга келди.

Кечқурун мактаб клубида қизларнинг механизаторлик курсини битириб чиқишига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Унда Т. Охунова сўзга чиқиб, ёш механизаторларга оқ йўл тилади.

Йиғилишда иштирок этган Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Д. Абдураззоқова республика комсомоли Марказий Комитетининг чустлик механизатор қизларга йўллаган табригини ўқиб берди.

Ёш механизаторлар бу йил Худойбердиев номли совхозда етиштирилган умумий ҳосилнинг камида 70-80 процентини машиналар ёрдамида йиғиштириб оламиз, деб ваъда бердилар.

А. МАДУМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

Расмий хабарлар

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ БУХАРЕСТДАН МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети секретари К. Ф. Катушев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси 13 августда Бухарестдан Москвага қайтиб келди. Делегация Руминия Коммунистик партияси X съездининг ишида қатнашган эди. (ТАСС).

«КОСМОС — 292» ПАРВОЗДА

1969 йил 14 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-292» учирилди. Йўлдошнинг ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. (ТАСС).

ПОЛЬШАЛИК МЕҲМОН

Совет Иттифоқида дам олаётган Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Стефан Ендриховский Ўзбекистонга меҳмон бўлиб келди.

Польшадан келган меҳмон Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишди, Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида ҳамда академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтида, Тошкент тўқимачилик комбинатида бўлди. С. Ендриховский Самарқандга ҳам боради. (ЎзТАГ).

ПАРЛАМЕНТ АЛОҚАЛАРИ

СССР парламент группаси Совет — Англия секциясининг таклифига биноан Англия — Совет парламент группаси раисининг ўринбосари Ж. Сильвермэн 14 августда Москвага келди.

Буюк Британиялик меҳмон Волгоград, Тошкент, Самарқанд, Киев ва Ленинградда ҳам бўлади. (ТАСС).

ОҚҚЎРҒОН районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг пахтакорлари республика партия ва ҳукуматининг бу йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлик кўриш ҳақидаги қарорига жавобан ғўза парваришини терим бошлангунча бўшаштирмасликка, барча майдонда мажбуриятни тўла қоплайдиган даражада мўл ҳосил тўплашга қарор қилдилар. Шу мақсадда экинни культивация қилиш ва суғориш сифатли давом эттириляпти. Суратда: илғор сувчи Турсунбой САФАРОВ экинга сув тараяпти.

А. ТУРАЕВ фотоси.

МАШИНА ТЕРИМИНИ КЎЗЛАБ...

Улуғ доҳий В. И. Ленин юбилейи муносабати билан колхозчиларимиз катта ишга отланишган. Эрта баҳорда деҳқонларимиз 1944 гектар майдонга уруғ қадаб, ҳар гектар ердан пландаги 26 центнер ўрнига 30 центнердан «оқ олтин» кўтаришга аҳд қилишган. Хайрулла Хотамов, Мухтор Орипов, Маҳмуд Мўминов, Муҳаммад Бердиев ўртоқлар бошлиқ комплекс механизациялашган бригадаларимиз 35-40 центнердан ҳосил кўтаришга сўз беришган.

Колхозчиларимиз ваъдаларига яраша ҳосил тўплашяптими? Биз мутахассислар, тажрибакор деҳқонлар билан бирга яқинда ҳамма карталарни кўздан кечириб чиқдик. Қайси пайкалда қанча ҳосил тўпланган, яна нималар қилиш керак? Шу ҳақда фикрлашиб олдик. Ҳозиргача тўпланган ҳосил мўлжалдагидан кам эмас. Шундай бўлса ҳам ғўза парваришини 10 сентябргача тўхтовсиз давом эттириш, шу даврда сифатли культивация ўтказиш, экинни фақат «шарбат» билан суғориш, айни маҳалда пахта йиғим-теримига пухта ҳозирлик кўриш вазифаларини белгиладик.

Ҳозир мавжуд 25 пахтачилик бригадасида ҳосилга-ҳосил қўшиш учун қизғин кураш кетяпти. Бу ишда 1200 дан ортиқ колхозчи, ўнлаб механизаторлар актив қатнашмоқда. Чопиқ тракторлари, маҳаллий ўғит ташувчи тележкалар тинмай юриб турибди. Теримни механизациялаштиришга мўлжалланган салкам 1000 гектар ердаги ғўза калта бўғин ва серҳосил қилиб ўстирилмоқда. Бўйи 90-95 сантиметр бўлган ҳар туп ғўзада 10-12 тагача кўсак бор.

Агрегатлар бункеридан мўлжалдаги пахтани тўкиш учун ғўзалардаги кўсаклар кўп бўлишининг ўзигина кифоя қилмайди.

Ўтган хўжалик йилида бегона ўтлар терим машиналарининг равон юришига тўғаноқ бўлган эди. Буни эътиборга олган механизаторларимиз ҳозирги кунларда машина теримига ажратилган майдонларда бегона ўтлар, ҳасчўпларнинг бўлмаслиги учун барча чораларни кўрмоқдалар. Ҳосили машинада териладиган карталар алоҳида белгилар билан ажратиб қўйиляпти. Қайси пайкалда қачон дефолиация ўтказиш, қандай химикатлардан фойдаланиш масалалари кўриб чиқилмоқда. Ғўза баргини тўкишдек муҳим ишни сифатли қилиб ўтказиш учун химизаторларимиз етарли миқдорда дориворлар, техника воситаларини тайёрлаб қўймоқдалар. Колхозимизда 18 та «ХТ—1,2» маркали терим машинаси бор. Улар сифатли ремонт қилиб қўйилди. Луқмон Улуғов, Вафо Адизов каби ремонтчилар техникани созлашда катта ғайрат ва ташаббус кўрсатдилар.

Пахта йиғим-терими даврида 30 та тележка, 15 автомашина ва бошқа техника воситалари ишлайди. Терим машиналарини бир меъёрда ишлатиш мақсадида колхозда иккита техника ёрдами кўрсатиш бюроси туздик. Бюро хизматчилари машиналарни эҳтиёт қисмлар, ёқилғи, мойлаш материаллари билан таъминлаб туради. Сирож Каримов, Амин Исматов, Одил Очилов, Рашид Тошев, Худоёр Отаев, Элмурод Акрамов каби механик-ҳайдовчиларимиз мавсумда камида 100-120 тоннадан пахтани бункерлардан тўкишга ваъда бердилар. Бу йигитларнинг сўзи билан иши бир. Ҳар бир механик-ҳайдовчи қайси картада қачон теримга тушишини билади. Колхозимизда бу йил жами 1500 тонна пахта «зангори кема»ларда териб олинади.

Хўжалигимиз деҳқонлари пахтачиликни комплекс механизациялаш йўлидан дадил бормоқдалар. Карталаримиз йилдан-йилга яхлитлаштириляпти, терим машиналарини кўпроқ сотиб оляпмиз. Механизатор кадрлар сони ортиб бормоқда. Яқинда Ф. Ризаева, И. Истамова, С. Неъматова каби бир неча қиз Ғиждувондаги механик-ҳайдовчилар тайёрлаш курсини битириб чиқди. Эндиликда колхозда механизаторлар сафи 150 дан ортиб кетди.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида колхозимиз меҳнат аҳли она-Ватанга 5600 тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олган. Бу бизнинг улуғ сана—доҳий В. И. Ленин юбилейига муносиб совғамиз бўлади.

М. АҲМЕДОВ,
Бухоро область, Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси.

„ФЕРГАНАНЕФТЬ» нефть кони бошқармасига қарашли «Шимолий Сўх» нефть конида ишлаётган Эргаш ТУРДИЕВ меҳнат вахтасида туриб смена топшириқларини доимо ошириб адо этмоқда. С. Безносов фотоси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

МУҚАДДАС БУРЧИМИЗ

Партия ташкилотлари олдига меҳнаткашларни коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда актив иштирок этиш ишини таъминлаш, коммунистик муносабатларни шакллантириш, янги кишини — коммунистик жамият кишисини тарбиялаш вазифаси қўйилган.

Районимиздаги 105 та бошланғич партия ташкилоти партия томонидан қўйилган вазифаларни, оммани ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашнинг таъсирчанлигини ошириш учун сиёсий агитациянинг турли форма ва методларидан унумли фойдаланмоқда. Бошланғич партия ташкилотлари фаолиятида ўрганишга, оммалаштиришга арзийдиган тажрибалар бор. Бу борада «Савай» совхози партия комитети сиёсий ташкилотчиларининг тажрибалари ибратлидир.

Совхоз партия комитети ўтган йили аҳоли яшайдиган жойларда оммавий-сиёсий ишларнинг аҳволи ҳақидаги масалани муҳокама қилгач, бу соҳада баъзи камчиликлар борлигини аниқлади. Совхозда уй-рўзғор билан шуғулланадиган аёллар, пенсионерлар ўртасида ҳам тарбиявий ишларни йўлга қўйиш вазифаси ана шу йиғилишдан кейин юзага келди. Шу тариқа областда биринчи бўлиб тошкентликлар ташаббуси асосида бу ерда сиёсий ташкилотчилар институти ташкил этилди.

Ташвиқот ва тарғибот ишларини олиб бориш учун 101 сиёсий ташкилотчи танланди. Улар асосан коммунистлардан иборат бўлиб, ҳаётни яхши биладиган, сиёсий жиҳатдан етук, билим доираси кенг, омманинг ҳурмат-эътиборига сазовор кишилардир.

Савайликларнинг бу ташаббуси районнинг бошқа хўжаликларида кенг қулоч ёйди. «Победа», Энгельс номли колхозларда ҳам сиёсий ташкилотчилар институтлари ташкил этилди. Районимиздаги 628 сиёсий ташкилотчи умумхалқ курашида кишиларни ўз ўринларини топиб олишига кўмаклашмоқдалар. Уларни социалистик мулкни сақлаш, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашда коллективчилик, дўстлик, ўзаро ҳамкорлик ва интернационализм туйғуларини қарор топтиришида партия ташкилотларига амалий ёрдам бермоқдалар.

Райком сиёсий ташкилотчиларнинг илғор тажрибаларини ёйиш, бу соҳадаги нуқсонларга барҳам бериш учун доимий ҳаракатдаги семинарни ташкил этган. Ойда бир марта бўладиган бундай йиғилишларда ишни намунали йўлга қўя олган сиёсий ташкилотчилар ўзларининг илғор тажрибаларини йиғилганларга сўзлаб берадилар. Партия ва ҳукуматимизнинг ҳужжатлари тўғрисида район раҳбарларининг докладларини эшитадилар, малакали лекторларнинг партия ва ҳукуматимизнинг ички ва ташқи сиёсати тўғрисидаги лекцияларини тинглайдилар. Ишда содир бўлаётган камчиликларни бартараф қилиш ҳақида конкрет таклиф ва мулоҳазалар ўртага ташланади.

Идеология фронтидаги жанговар солдатлар — сиёсий ахборотчилар ишини «Ойим» совхози партия комитети (секретари П. Аҳмедов) яхши йўлга қўя олган. Бу ерда сиёсий ахборотчилар, тўрт секция бўйича: мамлакатнинг сиёсий ҳаёти, экономика ва ишлаб чиқариш, мамлакатнинг маданий ҳаёти, халқаро аҳвол масалалари бўйича иш олиб бормоқдалар.

Сиёсий ахборотчиларнинг бундай бўлиниши сиёсий ахборотнинг партия XXIII съезди берган асосий кўрсатмага мувофиқ бўлиб, ахборотчиларни сиёсий, умумий билим ва махсус тайёргарлик савияларини ҳисобга олинган ҳолда уларни ихтисослаштиришни тақозо этади.

Совхоздаги 30 сиёсий ахборотчининг кўпчилиги олий маълумотли назарий, сиёсий ва махсус тайёргарликка эга бўлган ўртоқлардир.

Ахборотчиларга зарур методик ва назарий ёрдам бериб туриш мақсадида сиёсий маориф кабинети қошида методик совет тузилган. Бу ерда сиёсий ишлар методикаси ва практикаси бўйича керакли маслаҳатлар берилади.

Ильич номли колхозда ҳам сиёсий ахборотчилар группаси тузилган. Лекин улар ўз вазифаларини яхши бажараяптилар деб айтолмаймиз. Меҳнаткашларга мамлакатнинг ички ва ташқи ҳаётига оид муҳим воқеалар тўғрисида доимо ва оператив ахборот бериб бориш ўрнига бу ерда онда-сонда суҳбат ўтказилади. Бу суҳбатларга нари-дан-бери тайёргарлик кўрилгани учун, уларнинг савияси шу куннинг талабига жавоб бермайди. Партия комитети сиёсий ахборотчилар малакасини оширишга етарли эътибор бермаётир.

«Қаҳрамон» колхози партия комитети (секретари Х. Отабоев) қошида тузилган ахборотчилар группасининг аъзолари илғор тажрибаларни кенг пропаганда қилиш, меҳнатни илмий ташкил этиш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш масалаларини ўз фаолиятларида четлаб ўтмоқдалар. Бундай камчиликларга барҳам бериш мақсадида район партия комитети сиёсий ахборотга талабчанликни оширмоқда. Семинарларда ахборотчининг билимини бойитиш масалаларига эътибор берилянти.

Бутун идеология иши каби оммавий-сиёсий ишларнинг ҳам характерли хусусияти шундаки, бу иш инсонга қаратилган, унинг онгига таъсир кўрсатиши, жамиятнинг ҳар бир аъзосида Ватан бахт-саодати, коммунизмнинг юксак идеалларини амалга ошириш йўлида самарали меҳнат қилишга интилиш туйғусини уйғотиши лозим. Шу муносабат билан ҳар бир кишининг фикри ва қалбига йўл топа билиш тарбиявий ишда катта аҳамиятга эга. Бошланғич партия ташкилотлари, партия группалари бундай ишларни амалга ошириш учун қулай имкониятларга эгадирлар. Чунки партия ташкилотлари ва группалардаги коммунистлар доимо омма орасида бўладилар, ҳар бир коллектив аъзосининг эҳтиёжлари ва қизиқишларини, унинг характерини яхши биладилар. Бунга «Победа» колхозининг бригада партия ташкилотлари олиб бораётган ишни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бригадаларда суҳбатлар, сиёсий ахборотлар ва бошқа тадбирлар мунтазам суратда ўтказиб турилади. Кишилар билан индивидуал иш олиб бориш бригада партия ташкилоти фаолиятининг асосий негизидир. Бригадаларда меҳнат интизоми мустаҳкам, пахтакорлар ўз зиммаларига олган мажбуриятларини йилдан-йилга муваффақият билан адо этмоқдалар, коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун чинакамига кураш олиб борилмоқда.

Бутун мамлакатимиз улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кўраётган, ҳамма ерда беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун умумхалқ мусобақаси авж олиб кетган ҳозирги пайтда раҳбар ходимларнинг кенг меҳнаткашлар оммаси билан жонли алоқалари айниқса катта аҳамиятга эга.

Шунинг учун бундай учрашувларга районимизда катта эътибор берилянти. Яқинда Карл Маркс номли колхоз аъзоларининг район партия, совет, комсомол, касаба союз, муассаса ва корхона раҳбарлари билан учрашуви бўлиб ўтди. Учрашув колхозчиларда катта таассурот қолдирди.

Районимиз меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи йилида она-Ватанга 75200 тонна пахта, 1555 тонна гўшт, 5910 тонна сут, 1220 минг дона тухум, 89 тонна жун, 282 тонна пилла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришлари керак.

Ана шу вазифаларни муваффақиятли бажариш оммавий-сиёсий ишларнинг тўғри йўлга қўйилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Шунинг учун партия ташкилотлари идеология ишининг янги форма ва методларидан кенг фойдаланиш билан бирга синалган усулларнинг ҳам кенг қўлланмоқлари зарур. Агитаторлар, лекторларнинг омма олдида суҳбатлар ўтказишлари катта аҳамиятга эгадир. Ленин юбилейи шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш ишини идеология фронтининг толмас жангчилари — агитатор ва лекторларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Шундай экан, барча бошланғич партия ташкилотлари сиёсий агитациянинг ҳамма форма ва методларидан самарали фойдаланишлари лозим.

Оммавий-сиёсий ишнинг, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги барча ишларнинг таъсирчанлигини кучайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — партия ташкилотларининг, ҳар бир коммунистнинг муқаддас бурчидир.

О. МАМАЖОНОВ,
Қўрғонтепа район партия комитетининг секретари.

МАОШ ВА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ

ҒАМХЎРЛИК

Ўзбекистонда бинокорлик материаллари саноати тез ривожланмоқда. Ўтган йили министрлигимиз корхоналарининг ўзигина 3 миллион тонна цемент, 200 миллион дона шифер, 1 миллиард дона ғишт ва бошқа хил кўпгина материаллар ишлаб чиқарди. Тошкент қурилишларига кўплаб материаллар етказиб бериш зарур бўлган дамларда ҳам министрлигимиз корхоналарининг ишчилари ғайрат билан ишладилар.

Партия ва ҳукуматимиз бинокорлик материаллари саноати ишчиларига доимий ғамхўрлик қилиб келмоқда. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг бинокорлик саноати корхоналаридаги ўртача ҳақ оладиган ходимлар маошини ошириш ҳақидаги қарори бу ғамхўрликнинг янги намунаси бўлди.

Бинокорлик саноатида хизмат қилувчи ходимларнинг ва ишчиларнинг маоши қай даражада ошади? Бинокорлик материаллари саноати ишчиларининг тариф ставкалари ўртача 23 процент кўпаяди. Инженер-техник ходимларнинг маоши 9 процент ортади.

Республикамизда ишчиларнинг ставкалари ва инженер-техник ходимларнинг маошлари ғишт чиқариш корхоналарида 1 июлдан ошди. Бинокорлик саноатининг бошқа тармоқлари корхоналарида 1 ноябрдан янгича тартибда ҳақ тўлашга кўчилади.

Бинокорлик материаллари саноатида, айниқса ғишт ишлаб чиқариш корхоналарида сермеҳнат иш жараёнлари анчагина. Оғир ишларда ва юқори даражадаги иссиқликда ишловчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тартибга солинди. Янги тариф ставкалари тузилаётганда бинокорлик саноатида ишлаётган ана шундай кишиларнинг меҳнати алоҳида ҳисобга олинди.

Бинокорлик саноатида тариф ставкалари ўртача 23 процент оширилган бўлса, ғишт ишлаб чиқаришдаги асосий касб эгалари бўлган ишчиларнинг ставкаси кўпроқ қилиб белгиланди. Масалан, транспортёр лентадан ғишт олувчи ишчиларнинг маоши янги қоидага мувофиқ, 27,1 процент ортиқ бўлади. Печларга ғишт жойловчиларнинг маоши 43 процент, печлардан ғишт олувчиларнинг ойлиги 43 процент, ғишт пиширувчиларнинг иш ҳақи 29 процент кўпаяди.

Ишчилар маошининг ортиши меҳнат унумдорлигининг юксалиши учун муҳим омил бўлади. Шунинг учун янги тариф ставкалари жорий қилиниши билан бир қаторда республика қурилиш материаллари саноати корхоналарида амалдаги иш нормаларини 11 процент кўпайтириш кўзда тутилмоқда. Иш нормасининг ортиши ҳисобга олингани ҳолда ишбай ҳақ олувчиларнинг маоши 10-30 процент миқдорида кўпаяди.

Инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг, ғишт заводларида эса раҳбар ходимларнинг ҳам маоши анча кўпаяди. Ғишт заводлари бошқармаси директори, бош мутахассислари, асосий бўлимларнинг бошлиқлари, бош бухгалтерларнинг маоши ўртача 40 сўм, инженерларники 20-30 сўм, асосий цехлар бошлиқларининг маоши 40 сўм, мастерларники ҳам 40 сўм ортади. Катта инженерларнинг иш ҳақи 140-155 сўм атрофида бўлади. Цех бошлиқлари 180-200 сўм ҳақ оладилар. Мастерлар эса 135-150 сўм атрофида маош оладиган бўладилар.

Янги тариф ставкалари ва маошларининг жорий этилиши корхоналарда кадрларнинг муқим ишлаб туриши учун шарт-шароитлар яратади. Заводларга малакали ишчилар ва инженер-техник ходимларни жалб қилишда янги омил бўлади.

Шу билан бирга корхоналарнинг ходимлари меҳнат унумдорлигини кескин даражада ошириш, ускуналарнинг бекор туриб қолишига барҳам бериш, иш вақти зое кетишининг олдини олиш, бошқарув аппаратидаги ортиқча штатларни тугатиш тадбирларини ишлаб чиқишлари ҳамда жорий этишлари зарур. Бунда бинокорлик материалларининг барча турларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатли тайёрланишига алоҳида аҳамият берилиши керак. КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати июнь ойида уй-жой, граждан қурилиши сифатини яхшилаш тадбирларини амалга ошириш масалаларини алоҳида муҳокама қилганлиги ҳам бежиз эмас. Шу масала бўйича қабул қилинган қарорни амалга ошириш борасида бинокорлик материаллари саноати ходимлари олдида катта вазифалар турибди.

Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш учун курашаётган республика бинокорлик саноати ходимлари партия ва ҳукуматимизнинг янги ғамхўрлигига баракали меҳнатлари билан жавоб берадилар.

Қ. ХУЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министрининг ўринбосари.

АХБОРОТ

РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

БЕШ МИНГ ДОНА МЎЙНА

ТЕРМИЗ. Кундуз хўжалиги коллективи давлатга 5 минг донадан ортиқ аъло сортли мўйна сотди. Хўжаликда камёб оқ кундузларни кўпайтириш устида тажриба олиб борилаётир. Яқинда яна уч мингта ёш қундуз сувга қўйиб юборилди.

ТЕМУРИЙЛАР ТАНГАСИ

ШЎРЧИ районидаги 27-ўрта мактабнинг илмий бўлим мудири Норбой Раҳмонов яқинда ўлкани ўрганиш областъ музейига антиқа топилма — кўза олиб келиб топширди. «Ленинизм» колхози даласидан топилган бу кўза ичида 200 та танга бор эди. Музей ходимлари аниқлаган маълумотга қараганда тангалар Темурийлар ҳукмронлиги даврида, яъни XV—XVI асрларда зарб қилинган экан.

А. ҲАМЗАЕВ.

МАИШИЙ КОМБИНАТ

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Хўжайли шаҳар марказида маиший хизмат кўрсатиш комбинати фойдаланишга топширилди. Комбинатни 166-қурилиш трестига қарашли 5-қурилиш бошқармаси бинокорлари тикладилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ЯНГИ КОРХОНАЛАР

ҚАРШИ. Гўшт комбинатида йирик музхона қурилди. Музхонада бир йўла 1220 тоннадан зиёд турли хил озиқ-овқат маҳсулотлари сақлаш мумкин.

* * *

ЧИРЧИҚ. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 160-қурилиш тресги коллективи Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги монтажчилари билан ҳамкорликда электр химия комбинатининг йирик карбамид цехини фойдаланишга топширдилар.

ОМАДИ КЕЛГАНЛАР

ХОРАЗМ. Серапаян қишлоқ советидаги Шота Руставели номли мактаб ўқитувчиси Б. Жуманиёзов, Хонқа матлубот кооперацияси ходими Э. Ниёзметовалар Ўзбекистон ССР пул-буюм лотереясининг 3-чиқарилиш 148/09839 номерига 4 ва 5 разрядлари бўйича «Волга» ҳамда «Москвич» енгил машиналари ютишди.

Г. ЕҚУБОВА.

ИРРИГАЦИЯ ҚУРИЛИШЛАРИДА

ТУЯМЎЙИН КАНАЛИ ТАЙЁР

Туямўйин! Бу сўзда Хоразм воҳаси деҳқонларининг асрий орзулари ушалиши ўз ифодасини топгандир. Худди шу ерда тўғон қурилади ва асов Аму жиловланади. Йирик сув омбори шу районда барпо этилади. Туямўйин сув омбори ва Жанубий Хоразм канали қурилиши суғориладиган деҳқончиликни ривожлантиришда янги ёрқин истиқболлар очади.

Туямўйин гидроузели комплекси қурилишини 1970 йилда бошлаш планлаштирилган. Аммо, бу ерда катта ишнинг тараддуди бошланиб кетганига анча вақт бўлди. Қидирувчилар, лойиҳачилар Туямўйин қурилиш трестига қарашли бошқармаларнинг гидромеханизаторлари қисқа вақт ичида улкан ҳажмдаги ишларни амалга оширдилар.

Республикалараро Тошсоқа каналида ва бошқа ирригация тармоқларида сувни кўпайтириш етилган вазифа бўлиб, эндиликда деҳқончиликнинг тақдири шу муҳим омилга боғлиқ бўлиб қолди. Туямўйин канали қурилиши туфайли бу вазифани ҳал этиш йўлида дастлабки қадам қўйилди.

Питнак қирлари бўйлаб 18,3 километрга чўзилган Туямўйин канали жадал суръат билан қурилди. Қисқа вақт ичида 12 миллион кубометр тупроқ қазиб чиқарилди, қарийб 10 минг кубометр ҳажмда бетон ва темир-бетон ишлари бажарилди. Бош гидроиншоот, темир йўл ва автомобиль йўлларига кўприклар қуриш ҳамда бошқа каттагина ишлар амалга оширилди.

Туямўйин канали бўлғуси Жанубий Хоразм каналининг биринчи навбати бўлиб ҳозир Тошсоқа каналига секундига 210 кубометр сув етказиб беради, яъни магистрал суғориш тармоқларида сувни кескин кўпайтиришга хизмат қилади.

Питнак қурилиш-монтаж бошқармасининг коллективи Туямўйин канали қурилиши бўйича асосий ишларни муваффақиятли бажариб, зўр жасорат кўрсатди. Қўзи Матқаримов, Отто Гофф бошлиқ бригадаларнинг экскаваторчилари, бетончилардан Отахон Пиржонов, Қадам Ражабов, прораблардан Рустам Абдуллаев, Бобожон Саидматов ўртоқлар фидокорона меҳнат қилиб, қурилишни тезлатишга амалий ҳисса қўшдилар.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚАШҚАДАРЁ— ЮГОСЛАВИЯГА

Қашқадарё пахта тозалаш заводининг коллективи Югославия тўқимачилик саноати корхоналарига пахта толаси етказиб бериш топшириғини муддатидан илгари бажарди. Бу мамлакатга олти минг тоннадан кўпроқ аъло сифатли хом ашё жўнатилди. Вьетнам Демократик Республикасига бу йил ҳисобидан Қашқадарёдан пахта ортилган сўнгги вагонлар жўнатилмоқда.

ЯНГИ ГАЗ КОНИ

Косон нефть-газ конларини қидириш ва чуқур қудуқлар пармалаш экспедициясининг геологлари ғарбий Тошли майдонида янги газ хазинасини топдилар. Ҳозир пармалаш ишлари давом эттирилмоқда. Экспедиция геологлари 15 ва 14-А горизонтининг устки қисмида нефть борлигини аниқлашга киришдилар.

К. МУСАМУРОДОВ.

ҲАВАС ҚИЛАМИЗ

Аҳмаджон Сангинов кўп йиллардан буён Андижон вагон депосида слесарь бўлиб ишлайди. Унга ҳавасим келади. Топшириқларни пухта ва ўз вақтида бажаради. Ленинча меҳнат вахтасида туриб, смена нормаларини 150-180 процент адо этяпти. Шогирдлари П. Орипов, М. Жалилов, Р. Жалолов, С. Жумабоев ўртоқлар ҳам устозлари билан ёнма-ён туриб ишлаб, ҳар сменада планга қўшимча маҳсулот тайёрлашмоқда. Корхонамизда шундай пешқадамлар кўпайиб бораётганидан хурсандман.

К. АБДУЛАЗИЗОВ,
слесарь.

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАҲРАМОНЛАРИ ИЗИДАН

СЎНМАС ЖАСОРАТ

И. КУРГУЗОВ.

Ўша куни пешиндан кейин қишлоққа етиб келган шум хабар ҳамманинг дилини ларзага солди. Эркакларнинг қовоғи уюлиб, кўзларида ғазаб ўти чақнади, аёллар болаларини бағрига босишиб хўрсинишди. Тинч ва ширин осуда ҳаёт қучоғида яшаётган қишлоққа бирданига нохуш сокинлик чўкди-қолди.

Қувноқ, ўтли-шудли, уддабурон йигит Жўрахон ҳам ўша кундаёқ, ўша дақиқалардан бошлаб, худди катта ёшдаги кишилардек жиддий қиёфага кирди, ўйчан бўлиб қолди. Ҳа, фашистлар Германиясининг Ватанимизга қўққисдан хиёнаткорона бостириб кириши ҳаммани ташвишга солиб қўйган эди.

Жўрахон фронтга кўнгилли бўлиб жўнаш ҳақида район ҳарбий комиссариатига ариза ёзишга қарор қилди. Колхоз бошланғич комсомол комитетининг секретари Жўрахон қишлоқда биринчи бўлиб ана шундай ариза ёзди.

1942 йилнинг 6 июлидан бошлаб Жўрахон Усмонов ҳаётида беҳаловат, жанговар, сурони кунлар бошланди.

* * *

Душмандан қасос олиш учун ундан нафратланиш, унинг пешанасига мўлжаллаб отиш ёки найзага илишга ошиқишнинг ўзи етмас экан. Бунинг учун ҳар бир жангчи ғоят оғир, машаққатли ҳарбий тайёргарликдан ўтиши шарт эканини Жўрахон ҳарбий машқлар давомида яхши тушуниб олди. У хизмат қилаётган 23-запас ўқчи полк жангчилари об-ҳавонинг ҳар қандай оғир шароитида ҳам тинмай машқ қилишар, замонавий уруш «сир»ларини ўрганишарди.

Жўрахон хизмат қилаётган қисм Орёл районида ғоят муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган жойда мудофаада турарди. Душман улар ишғол қилган позицияларга ҳар куни бир неча бор артиллерия ва танклар мададида қутуриб ҳужум қилар, лекин ҳар гал жангчиларимизнинг аёвсиз ўтига дош беролмай, чекинишга мажбур бўларди.

...Тўсатдан ер ларзага келиб, кетма-кет силкина бошлади. Олдинда, орқада, ўнг ва сўлда қулоқни қоматга келтириб снарядлар портлади. Окоплар устидан снаряд парчалари визиллаб учар, хандақлар ичида ётган жангчилар устига тош ва кесак парчалари, тупроқ шовиллаб тўкиларди. Бу тала-тўп анчагача давом этди, кейин бирданига тақҳа тўхтади.

Солдатлар энгил-бошларини қоқиб, бир-бирларига қараб олишди. Взвод командири душман томонга синчиклаб боқиб туриб, жангчиларга ўгирилди:

— Йигитлар, биз даф қиладиган балои-қазо ана! Ўлсак ўламизки, уларни ўтказмаймиз!

Ироқдан биқинига оқ крест туширилган душман танклари жангчиларимиз траншеялари томон елиб келарди.

Танкларни пана қилиб келаётган душман автоматчилари кўзга чалинди. Даҳшатли чўян қалъалар йўл-йўлакай пулемётлардан ўт ёғдириб, жангчиларимиз окопларига яқинлашиб қолди. Взвод командири пулемётга ёпишди. Жўрахон ҳам бошқа жангчилар сингари автоматини шай қилиб, команда кутиб турибди. Шу пайт танкка қарши отувчи милтиқларнинг овози янгради. Учта танк бирин-кетин тўхтаб ўт ола бошлади. Аммо, иккитаси қўрғошин пуркаганча тикка босиб келаверди. Жўрахон ёнига Демин деган жангчи келиб ётганини, танкка қарши отувчи милтиғи стволини бостириб келаётган душман танки томонга бурганини кўриб қолди. Кейин милтиқ гумбурлади. Танк турган жойида бир айланди-да, тақҳа тўхтаб ёна бошлади. Иккинчи танк бурилиб, кўздан ғойиб бўлди.

Аммо, гитлерчилар снаряд портлашидан ҳосил бўлган чуқурларга, буталар орқасига яшириниб олиб, тинмай ўқ узишарди. Шу пайт рота командири пистолетини боши узра баланд кўтариб, окопдан сакраб юқорига чиқди:

— Ватан учун, олға!

Бутун рота олға ташланди. Жўрахон ҳам рота командири билан ёнма-ён чопиб борарди. Немисларнинг бир қисми тумтарақай қоча бошлаган, бир қисми қаршилик кўрсатарди. Жўрахон бирданига душман автоматчисининг рўпарасидан чиқиб қолди. Унга қараб шоша-пиша автоматидан узун очеред берди. Гитлерчи йиқилди. У яна йўл-йўлакай ўқ узиб олға чопди.

— Яша, азамат! — Жўрахоннинг елкасига қоқди рота командири жангдан сўнг. — фашистни мана шунақа қилиб уриш керак!

Шундан кейин рота комсомоллари (жангдан сўнг улар 26 киши қолган экан) Жўрахонни ўзларига комсорг қилиб сайладилар. Жўрахон шундан кейинги жангларда ҳам душманга шердай ташланиши, эпчиллиги билан оғизга тушиб кетди. Кўп ўтмай унга младший сержант унвони берилди.

1943 йилнинг 11 сентябрида рота Десна дарёсидан кечиб ўтиб, Свердловка қишлоғи ёнидан плацдарм эгаллади. Душманни тепаликдан улоқтириб ташлаш учун қилинган икки атака натижа бермади. Душман пулемётлардан ўқ ёғдириб, бош кўтаргани қўймасди.

Рота командири Жўрахон Усмоновни ёнига чақириб муҳим топшириқ берди: артиллериячилар билан ҳамкорликда душманнинг ўт очиш нуқталари яксон қилинсин!

Бу осон иш эмасди. Жўрахон тўпчилар билан биргаликда замбаракни кўтариб, ботқоқда тиззадан лой кечиб душманнинг ён томонига ўтиб олди. Тўпни душмандан беш юз метрча берироқдаги пастқамликка ўрнатиб, ўт очишга команда берди. Кетма-кет нишонга теккан снарядлар пулемётлар овозини ўчирди. Пиёдалар ҳужумга ўтишиб, гитлерчиларни тепаликдан улоқтириб ташлашди. Свердловка қишлоғи эркин нафас олди.

Душман қўлдан кетган плацдармни қайтариб олиш учун кўп уринди, ҳар гал талафот билан чекинишга мажбур бўлди. Эртасига тонг ғира-ширасида «тигр» ва «фердинанд»лар мададида тепаликка қаттиқ штурм бошлади.

Мана шу жангда ўзбек ўғлони ажойиб жасорат кўрсатди. Икки танк занжирларини ваҳимали шалдиратиб унинг окопи томонга қараб келарди. Жўрахон биринчи танкка қулочкашлаб туриб граната иргитди. Портлаш тўлқини унинг ўзини окопнинг бурчагига улоқтириб юборди. Ўрнидан туриб қараса, иккинчи танк нақ тепасига келиб қолпти. Нима қилиш керак? Граната иргитиш учун қулочни ёзишга ҳам улгуриб бўлмайди. Ўйлашга ҳам вақт йўқ. У гранатани танкнинг занжирлари тагига шундоққина суққандай қилиб қўйди-ю, окоп тубига қапишиб олди. Шунақангги даҳшатли портлаш бўлдики, назарида ер остин-устун бўлиб кетганга ўхшарди. Енбошига ағдарилиб, устидаги тупроқни силкиб қоқди. Тепага қараб, танк қийшайиб қолганини кўрди. У ёқ-бу ёғини пайпаслаб кўрди, йўқ, яраланмабди.

Шу пайт икки солдат унинг окопига сакраб тушди.

— Омонмисан, оғайни? Биз сени.,. адо бўлдими деб ўйлапмиз. Яша, азамат! Ие, нега индамайсан? Ма, сувдан ич.

Жўрахон уларнинг сўзларини эшитмасди: контузия бўлган эди. Лекин, жанг майдонидан кетмади.

1943 йилнинг 28 сентябрь куни кечаси Сож дарёсидан билдирмай сузиб ўтиб, душманнинг нақ тумшуғи остида қулай плацдарм эгаллаган Жўрахон Усмоновнинг довруғи достон бўлган эди. Душман ўнг қирғоққа жуда катта куч тўплаб, уни мустаҳкам қалъага айлантириб юборган эди. Шунинг учун мард ва эпчил йигитлардан иборат группа кечаси дарёдан сездирмай сузиб ўтиши, ва душманга зарба бериб, қисмларимизнинг ҳам сузиб ўтиб олишини таъминлаши керак эди. Полк командири подполковник Горбуновнинг топшириғи шу эди.

Зим-зиё тун. Фашистлар аҳён-аҳёнда ракета отиб, дарё сатҳини ёритиб туришарди, гоҳо-гоҳо пулемётлар тариллайди. Жангчиларимиз қайиқларга пулемёт, граната ва ўқ-дориларни ортиб, команда кутиб туришарди.

Старший сержант Жўрахон Усмонов, Шевелёв, Черных деган жангчилар билан дарёдан биринчи бўлиб сузиб ўтишлари, нариги қирғоқдан позиция эгаллагач, «сузиб ўтаверинглар» деб сигнал беришлари лозим эди. Бир учи қирғоқдагиларнинг қўлида қолган арқоннинг кетма-кет силкиниши сигнал вазифасини ўташи лозим эди.

(Давоми тўртинчи бетда).

ҒУЗОРДА АҲВОЛ ТАШВИШЛИ

Ғузорликлар ўтган қишда жуда катта қийинчиликларга дуч келиб, жиддий синовдан ўтдилар.

Лекин улар ана шу қийинчиликлардан етарли хулоса чиқариб олмаётирлар. Чорва маҳсулотлари етиштириш, давлатга гўшт сотиш, мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш, молларнинг туёқ сонини кўпайтириш ва наслини яхшилаш соҳасида амалий ишлар қилинмаётир. Райондаги 13 колхоз ва совхоздан шу кунгача фақат тўрттаси ярим йиллик гўшт сотиш планини, 8 хўжалик ярим йиллик сут сотиш планини, 2 хўжалик эса тухум сотиш планини бажарган, холос...

Қатор хўжаликларда чорва моллар ҳатто ўтган йилдагидан ҳам камайиб кетган. Сигирлардан жуда кам сут олинмоқда.

Районда чорвачиликка ихтисослаштирилган бир неча совхоз, колхозлар мавжуд. Бу хўжаликларда чорва маҳсулотлари етиштириш ниҳоятда қимматга тушмоқда. Натижада йилдан-йилга давлатдан қарздор бўлиб қолишаётир.

Тўғри, областдаги кўпгина хўжаликлар сут етиштиришдан зиён кўриб келишяпти. Лекин гўшт, тухум етиштиришдан фойда оляптилар. «Оқработ» совхозида эса ҳатто қўйлардан жун қирқиб олишдан ҳам хўжаликка зарар келтирилгани ажабланарлидир. Хўжаликда бир центнер гўшт етиштириш 310 сўмга, бир дона тухум 16 тийинга тушган. Чорва моллар туёғини кўпайтириш, насличи яхшилашга ҳам эътибор берилмайди. Энг кўп маҳсулот етиштириш мавсуми ўтиб кетаётганлигига қарамасдан, ҳар бир сигирдан 150 литрдан сут соғиб олинди. Совхознинг Сафаров ва Кўчимов ўртоқлар бошлиқ сут-товар фермаларида ҳар сигирдан кунига ярим литрдан, ҳатто бундан ҳам оз сут соғиб олинаётир.

Совхоз директори Ортиқ Йўлдошев, партия комитетининг секретари Саъдулла Бозоров, бош зоотехник Тошқул Ҳожиқулов ўртоқлар чорвачилик билан изчил шуғулланмайдилар. Ўтган етти ой ичида чорвачиликдан 352 минг сўмдан ортиқ зарар кўрилган бўлса-да, совхоз раҳбарлари район партия комитети томонидан ҳеч қандай танбеҳ олмаётирлар, ҳатто огоҳлантирилмасдан келмоқдалар. Шунинг ўзи ҳам районда чорвачиликка қандай муносабатда бўлинаётганлигини кўрсатиб турибди.

Кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари бир амаллаб қишдан чиқиб оладилар-у, «қишда анча қийинчиликларга учрадик, бу йил бор кучимизни ем-хашак тўплашга қаратамиз» деб катта ваъдалар беришади, таклифлар киритадилар. «Ғузор» совхозининг раҳбарлари йил бошида худди шундай ғайрат билан ишга тушган эдилар. Лекин уларнинг «ғайрат»и кўпга чўзилмади. Совхозда 61 мингдан ортиқ қўй-эчки боқилади. Бу чорва молларини бир қишдан олиб чиқиш учун 11 минг тонна ем-хашак лозим бўлади. Лекин совхоз раҳбарлари «бир йиллик эмас, балки икки йиллик ем-хашақ жамғариш учун қудратимиз етади» дейишди.

Афсуски, бу ният пуч бўлиб чиқди. Икки йилга етадиган озуқа у ёқда турсин, ҳатто бир йиллик озуқа ҳам жамғарилгани йўқ.

Шунингдек, «Деҳқонобод», Киров номли йирик чорвачилик совхозларида, «Ленинизм» ва Крупская номли колхозларда ҳам чорвачиликка муносабат жуда ачинарли. Бу хўжаликларда чорва моллар камайиб кетяпти, улардан олинаётган маҳсулотлар қиммат.

Район чорвадорлари бу йил 100 минг тонна дағал хашак жамғариш, 11 минг тонна силос бостириш мажбуриятини олган эдилар. Лекин ҳозиргача 35 минг тонна хашак тўпланди, холос. Районда силос бостириш ҳам талабга жавоб бермайди.

Район бўйича қорамолларнинг тирик вазни 260 килограмм ўрнига 217 килограмм, қўйлар 45 килограмм ўрнига 28 килограмм қилиб гўштга топширилган. Сигирлардан бузоқ олиш ҳам қониқарсиз. Ҳозиргача ҳар 100 сигирдан megplandagi 73 ўрнига 41 тадан бузоқ олинган.

Ғузор районида чорвачилик нега оқсамоқда, нуқул зиён келтиряпти?

Илгари Ғузорда сув танқислиги туфайли чорвачиликни ривожлантириш у ёқда турсин, молларни суғориш ҳам мушкул эди. Эндиликда бу тўғрида сўз бўлиши мумкин эмас. Чунки Ғузор дарёси бўғилиб, сиғимига 220 миллион кубометрдан ортиқ об-ҳаётни сиғдирадиган «Пачкамар» сув омбори қурилиб битказилди. Демак, районда деҳқончилик экинларини ривожлантириш билан бирга чорвачилик истиқболлари учун ҳам кенг имкониятлар яратилди. Лекин ана шу имкониятлар район партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалиги органлари томонидан ўрганилмаётир. Район партия комитети ва ижроия комитетидаги раҳбар ўртоқлар чорвачилик билан қизиқмайдилар. Сут-товар фермаларида, яйловларда камдан-кам бўладилар. Илғор чорвадорларнинг кўп йиллик иш тажрибалари ўрганилмайди.

Районда чорва бинолари қурилиши қониқарсиз боряпти. Хўжаликларда 78 молхона, 46 бузоқхона, 15 очиқ қўтонлар, 51 та қўшар, 33 товуқхона, 81 та сунъий қочириш пунктлари ремонт қилиниши, 2 молхона, 114 қўтон қурилиб битказилиши лозим. Район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Қ. Аҳмаджоновнинг айтишича, ҳалигача қанча чорва бинолари ремонт қилингани маълум эмас.

Районда мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш, молларни тўйимли, ширали озуқалар билан таъминлаш учун имкониятлар беқиёс. Лекин ана шу имкониятлардан унумли фойдаланилмаётир. Чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш йўллари изланмаётир. Район бўйича 2680 гектар майдонга беда, 1029 гектар майдонга маккажўхори экилган. Бедапояларни кенгайтириш, кўплаб майдонга маккажўхори экиш мумкин. Ғузор шароитида ҳатто маккажўхоридан икки марта кўкпоя ҳосили олиб, силос бостиришнинг иложи бор. Лекин бу имкониятлар нимагадир назардан қоляпти.

Қашқадарё область партия комитети бу аҳвол билан жиддийроқ шуғулланса, айни муддао бўлур эди.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АНДИЖОН тез ёрдам ҳаво станциясининг врачлари жойларга ёрдамга ўз вақтида етиб бориб, меҳнаткашлар ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Суратда: санитария авиациясининг хирурги О. Слободенюк ва Чинобод район шифохонасининг хирурги М. Абдуллаев операция устида.

Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ ҒАЗАЛЛАР

Собир АБДУЛЛА.
Ўзбекистон халқ шоири

ҲАМИША ТИНЧ ЯШАМОҚДИР...

Ҳамиша тинч яшамоқдир муроду, истаганим,
Унинг муҳофазаси шеър сатрларида, фаним.
Кўзим қорачиғида асраман улуғ ғоям,
Икки кўзимда яшар мардуми буюк Ватаним.
Юрак қатида эрур элу юрт, ширин жондек,
Фидоси юрту элимнинг азиз бу жону таним.
Тилимда васфи замон доимо этар оғоз,
Замона аҳли учун тортиғим: ёзиб, деганим.
Қўлимга тош оламан, дарғазаб бўлиб тунлар,
Етурса шарпа агар гомтешар бирорта ғаним.
Умр бўйи шу замон амрига сафарбарман,
Буюрса эл нима хизмат: шарафли бурч бу баним.
Тасарруфимда нажот тизгини, йўлим порлоқ,
Мен ила ҳамсафар ул барча-барча хушлаганим.
Сочимда оқ! Вале, Собир, кўнгил ҳали ёшдир,
Кел энди, куч синашайлик, белимни тут жияним.

ҚЎЙМАГИН ҚЎЛДАН ҚАЛАМ...

Шўху рўҳ афзо қўшиқларким, замон илҳомидир,
Ҳар қўшиқда зебу зийнат: яхшиларнинг номидир.
Минг қўшиқ камлик қилур Ширин, Диломлар учун,
Севгани минг-минг замон Фарҳодидир, Баҳромидир.
Чўлга гул тиккан шулардир, даштда боғ барпо қилиб,
Қаҳрамонлик, бу замонда давр аҳли комидир.
Ўзга куч вайрон этолмас эру номус қалъасин,
Дилда маҳкам аҳду паймон — ишқ истеҳкомидир
Куч берур, қудрат бағишлар элга осойишталик,
Эрсевар кенг бу жаҳон халқи бу ишга ҳомидир,
Куйласам ер курраси бергай анга акси-садо,
Авжларим меърожи афлок узра, осмон томидир.
Чекма раъд, эй шум булут, даҳшат учун чақмоқ чақиб
Кенг фазо турса мусаффо, кенг замин оромидир.
Собиро, тинчлик ҳамиша ғолибу халқлар омон,
Қўймагин қўлдан қаламни, шеър ёзиш айёмидир.

ҚУДРАТУ ДАРМОН ЮРАГИМДА...

Фошдир бу жаҳон сирлари, пинҳон юрагимда,
Қаҳрим тутақиб, ўртанадир жон юрагимда!
Тинч қўй мени, эй фитна-фасод, дағдағабозлар,
Кўзғаб ғазабим, бошлама тўфон юрагимда!
Шоир кишиман, гул очадир тонг қўшиғимдан,
Булбулману, минг васфи гулистон юрагимда!
Тинчлик сўрагай шеъру қўшиқ, тўқлигу шўхлик,
Қайнаб бу ҳаёт завқи ғазалхон юрагимда!
Кенгдир юрагим, ўз Ватанимдек шу қадар кенг,
Тинчлик тилаган соф ҳамма инсон юрагимда!
Кўп қилма ҳасад кенг юрагимга, гала қосид,
Тинч юр, куясан, чақнаса вулқон юрагимда!
Эвоҳ, Юрак сесканадир, сўз дема жангдан,
Жанг йилларининг доғларидан қон юрагимда!
Оқмиш жигарим, бир неча қурбон бера, ҳайҳот,
Минг-минг жигарим сувратн вайрон юрагимда!
Шу ғусса етар! Энди урушнинг уйи куйсин,
Тинчлик яшасин, кўп ҳали армон юрагимда!
Тинчлик — тилагим, чунки, Совет шоиридирман,
Собир, бу тилак қудрату дармон юрагимда.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ГАЗ МУАММОСИ

Сўнгги йилларда республикамиз шаҳар ва қишлоқларини газлаштириш соҳасида катта ишлар қилинди. Шу жумладан, Қамаши районидаги К. Маркс номли совхоз ишчиларининг хонадонлари ҳам газлаштирилди. Бироқ, газ тўлдирилган баллонлар вақтида келтирилмаяпти. Район газлаштириш идорасининг раҳбарлари аҳолининг бу ҳақдаги шикоятига қулоқ солишмаяпти.

Меҳнаткашлар «Совет Ўзбекистони» газета редакциясига йўллаган хатда шундай дейилган эди. Редакциянинг илтимоси билан Қамаши район ижроия комитети текшириш ўтказиб, қуйидагиларни хабар қилди:

Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Якуни ижроия комитет мажлисида муҳокама қилинди. Совхоз ишчиларини газга тўлдирилган баллонлар билан узлуксиз таъминлаш, шунингдек, газлаштиришни давом эттириш тадбирлари белгиланди.

ЯНГИЛИКЛАР

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎЗТАГ МУХБИРЛАРИДАН

«МУРУНТОВ ОЛТИНИ»

ЗАРАФШОН. Қизилқум марказида олтин қазиб чиқарувчи корхона қурилишини нишонлаш учун В. И. Ленин барельефи тасвирланган «Мурунтов олтини» сўзлари ёзилган эсдалик значоги чиқарилди.

Бинокорлар, геологлар, металлурглар ва кончиларга шу значоклар билан бирга дирекция, партия ва касаба союз ташкилотларининг табрикномалари ҳам топширилади.

ЭНГ КАТТА

ФАРҒОНА. Фарғона водийсида энг йирик деб ҳисобланган Аччикўл коллектори қурилишида тупроқ қазиш ишлари тамомланди. «Ферганаводстрой»трестининг механизаторлари бу коллекторнинг ўттиз километр узунликдаги асосий магистрали ўзанидан тўрт миллион кубометр тупроқ чиқариб олиб бошқа жойга тўкдилар.

Ана шу асосий коллекторнинг тармоқлари марказий Фарғонанинг янгидан ўзлаштирилаётган қўриқ ерларидан ўтади. Ҳозир ишлаб турган тўрт коллектор — шимолий Бағдод, ғарбий Ёзёвон, Оққум ва Дамкўл коллекторлари бу коллекторнинг тўққиз метрча чуқурликдаги асосий трассасига уланади.

Қурилаётган бу коллектор оқиб ўтадиган сувнинг кўплиги жиҳатидан Совет Иттифоқида энг катта коллектор бўлади. Ҳар бир секундда бир юз саксон кубометр ҳажмдаги шўр сувлар суғориладиган зона ташқарисига чиқариб юборилади. Аччикўл коллекторининг умумий трассаси тармоқлари билан бирга саксон километрдан ортиқ узунликда бўлиб, қурилишни беш йилликнинг охиригача тамомила битказиш мўлжалланмоқда. Аччикўл коллектори ишга туширилиши билан Фарғона, Наманган ва Андижон областларидаги колхоз ва совхозларда икки юз минг гектарга яқин ернинг мелиорация ҳолатини яхшилаш мумкин.

ТЎҚУВЧИ ҒАЛАБАСИ

ҚЎҚОН. Кеча Қўқондаги пайпоқ комбинатида пайдо бўлган «молния» тўқувчи Ойша Ғозиеванинг янги меҳнат ғалабасидан дарак берди. Ойша Ғозиева В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олган ўз социалистик мажбуриятини бажарди. Костромалик тўқувчи Валентина Плетневанинг издоши бўлган О. Ғозиева беш йиллик топшириқни муддатидан 16 ой олдин адо қилди.

Комбинатда илғорлар сони тўхтовсиз ортиб бормоқда. Илғор ишчи аёллардан йигирма киши янги беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаряпти. Қўқон трикотажчилари маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш юзасидан беш йиллик топшириқни Улуғ Октябрнинг 52 йиллигигача бажарамиз деб сўз беришди.

Журналист ён дафтаридан

БУГУНГИ ҲИНДИСТОН

БУГУН — ҲИНДИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИ КУНИ

Яқинда тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети йўли билан бир гуруҳ зиёлилар Ҳиндистонга бориб келди. Қуйида шу группа билан бирга борган журналист М. ЖАЛОЛОВнинг сафар таассуротларидан парча ўқийсиз.

Адл пальма дарахтлари билан ўралган, нурга чўмган ҳашаматли қасрлар-у, нам қоронғу хароба кулбалар... Кечаги улгуржи фойдани яна кўпайтириш пайига тушган бой соҳиб-у, оиласининг шу бугунги тамаддиси ташвишида юрган бечора косиб, деҳқон, ишсизлар...

Дунёдаги энг қадимий, эртаклардагидек гўзал мамлакат бўлган буюк Ҳиндистон унинг азиз тупроғига қадам қўйганларнинг кўзига дастлаб шундай кўринади. Қаерга қадам қўйсе, шу ерни кул қиладиган, мазлумларнинг қонини зулукдек сўрадиган мустамлакачиликнинг Ҳиндистондаги икки юз йилдан кўп вақт давом этган ҳукмронлигидан қолган бу зиддият кўнгилга ғашлик солади, дилни яралайди. Бу дастлабки ва айни вақтда ўткинчи таассурот. Шундай оғир шароитда ҳам тарихий ва маданий обидаларини авайлаб асрай билган, миллий қиёфаси, урф-одатлари, анъаналарини сақлаб қола олган талантли ҳинд халқининг бугунги улкан ишлари, истиқболини кўзлаб тузаётган режалари, мақсадлари билан таниша борган сари бу таассурот йўқола боради. Кўз ўнгингизда навқирон Ҳиндистон намоён бўлади. Ганг ва Жамна дарёси бўйларида барпо этилаётган улкан сув омборлари, электр мачталари, янги саноат корхоналари, ёруғ, озода мактаб ва олий ўқув юртлари бинолари, ишчилар учун турар жойлар, янги-янги шаҳар ва қишлоқлар — буларнинг ҳаммаси мустақил ҳаёт йўлига тушиб олган ҳинд халқининг келажакда амалга оширадиган буюк ишларининг дебочасидир.

* * *

Ҳиндистонда бўлган ҳар бир кишида аввало бу ердаги бири-биридан гўзал, ҳашаматли тарихий обидалар, муқаддас жойлар катта таассурот қолдиради. Деҳлида бутун гўзаллигини, салобатини шундоққина сақлаб қолган Қизил қалъа Шоҳжаҳон томонидан қурилган бўлиб, унинг очиқ, баҳаво жойидаги майдонда ҳозир ҳам ҳукуматнинг мажлислари, йиғинлари ва бошқа тадбирлари ўтиб туради.

Ҳумоюн шоҳ мақбараси бир-биридан катталашиб борадиган уч ҳовли саҳнидан иборат бўлиб, машҳур Тожмаҳалга ўхшатиб қурилган. Шоҳнинг аждод-авлоди дафн этилган бу мақбаранинг кун чиқар томонида яна бир мақбара бор. Унга подшоҳнинг сартароши дафн этилган экан. Шоҳнинг оддий бир захматкашга бунчалик ҳурмат ва марҳамат кўрсатганлигига ажабландик. Сафаримизда ҳамроҳ бўлган ва изоҳ бериб юрадиган мулойим, билимдон ҳинд йигити бу хусусдаги тахминини билдирди.

— Ҳумоюннинг отаси Бобир шоҳ шундай улкан мамлакатни забт этиб, ўз мавқеини мустаҳкамлаб борса ҳам ўзи туғилган она юртини — Фарғонани кўп соғинар, ҳеч оғзидан қўймас экан, деб гап бошлади у. — Бу сартарош Ҳиндистон тахтини эгаллаган Бобирнинг ҳамюрт хизматкори ва суҳбатдошларидан бири бўлиб, унинг ўлимидан кейин Ҳумоюн саройида яшаган бўлса керак.

Улуғ ватандошимиз Улуғбекнинг машҳур Самарқанд расадхонасидан кейин Шарқда ҳаққоний равишда иккинчи саналган Жантар-Мантар обсерваторияси ҳинд астроном олимлари ақл-заковатининг рамзидир. Обсерватория ўзининг бугунги кўрки, мазмуни билан ҳинд ёшларини осмон жисмларининг сирини очишга, илм-маърифатга даъват этиб турибди.

Ҳиндистонда мусулмон тарихий ёдгорликларининг аксарияти Аграда ва унинг атрофларида бўлиб, буюк мўғуллар империясининг куч-қудратини кўз-кўз қилиш, унга шак келтирмаслик учун атайлаб бунёд этилганлиги сезилиб турибди. Бобир сулоласининг дастлабки пойтахти бўлган Аградаги Қизил қалъа, ундан 41 километр нарида Фатехпурсекре шаҳрида баландликда жойлашган ҳамда Ҳиндистонда энг узоқ подшолик қилган шоҳ Акбар томонидан қурдирилган Ўрда ва ниҳоят дунёдаги етти мўъжизанинг бири бўлган машҳур Тожмаҳал шулар жумласидандир.

Қизил қалъа 1565—1573 йилларда Акбар томонидан қурила бошлаб, бошқа шоҳлар томонидан битказилган. Шоҳ хонадонининг ҳар бир аъзоси учун алоҳида-алоҳида қурилган кошоналар деворларига Фарғона усулида нақш ишлатилган ичкарима-ичкари уйлар, уч томони мармар панжаралар билан ўралган, Жамна дарёсининг шабадаси эсиб турадиган катта айвон ва унинг олдидаги мармар ҳовуз комплексидан иборат.

Группамиз аъзоси СССР халқ артисткаси Сора опа Эшонтўраева ҳамроҳимиздан, қаердадир шу ерда бир ойнача бор экан, кўрсак бўладими, деб сўраб қолди. Кўпдан-кўп мармар устунларининг бирида тангадек бир кўзгу ярқираб турарди. Бир-бир келиб қарадик. Бу ердан кўзга кўринмайдиган ва анча олисда бўлган машҳур Тожмаҳал рўйрост кўзга ташланади. Ўғли томонидан маҳв этилган шоҳ Жаҳон шу тангадек кўзгудан Тожмаҳални узоқ томоша қилар экан.

Ўз замонаси архитектурасининг чиндан ҳам тожи бўлган Тожмаҳал мақбараси 1622—1650 йиллар давомида, шоҳ Жаҳоннинг сафарида доим бирга бўладиган суюкли хотини Мумтоз Маҳалга атаб қурилган.

Тожмаҳал умуман мақбара, икки масжид ва сайргоҳдан иборат катта ансамбль. Ҳинд халқи бу улкан иншоотнинг гўзаллиги тўғрисида соф муҳаббат ва унга чексиз садоқатга нисбат бериб анча ривоятлар тўқиган.

Машҳур ҳинд маърифатпарвари Рабиндранат Тагор ҳам барҳаётлигида бу ерга тез-тез келиб зиёрат қилар ва ҳар сафар бой таассурот билан қайтар экан. Унинг таърифига кўра, Тожмаҳал муҳаббат кўзларидан томган бир томчи бўлиб, тушган ерида қотиб қолган.

Мақбаранинг тўрт минораси бор. Ҳар бири 75 метрдан, бир хил ишланган. Мовий осмон билан ўпишган бу миноралар ўз салобати билан, назаримда, тушган ерида қотиб қолган шу бир муҳаббат томчиси билан бирга йигирма мингдан зиёд бинокорнинг жаҳон меъморчилик санъати хазинасига қўшган бебаҳо гавҳарини ҳам қўриқлаб тургандек туюлди.

Ҳинд халқининг кўп йиллар давомида мустақиллик, тараққиёт учун олиб борган курашига раҳнамо бўлган миллий қаҳрамонлари Маҳатма Ганди, Жавоҳарлал Неру, жаҳон тарихига Тошкент Декларацияси номи билан кирган машҳур ҳужжатга имзо чеккан Лаъл Баҳодир Шастри яшаган ва ижод этган, миллий одатга кўра уларнинг жасади куйдирилган жойлар, биринчи жаҳон урушида ҳалок бўлган ҳинд солдатлари хотирасига ўрнатилган ёдгорликни кўрганда кишини тасвирлаш қийин бўлган ҳис-туйғулар чулғаб олади. Бу муқаддас жойларнинг архитектураси ҳам қадимий, ҳам ҳозирги дид билан ишланган.

Группамизнинг ўзбекистонлик аъзолари кийимини, хусусан дўппини кўрганда ҳиндлар: Тошкент, Неру, Индира Ганди, Шастри, деб қизиқсиниб сўрашади. Ниҳоятда софдил, мулойим бу одамларнинг нима демоқчи бўлганларини таржимонсиз ҳам дарҳол тушуниб оламиз. Бу билан улар атоқли давлат арбобларининг бизнинг буюк мамлакатимизга, жумладан Совет Ўзбекистонига тарихий сафарларини, унинг самараларини эслашиб, хурсанд бўлиб қўйишади.

Биз ҳам ўрни билан Мирза Ғолиб, Бедил, Хисров Деҳлавий деймиз. Шу тариқа суҳбатимиз авж олиб кетади.

Шаҳарларнинг кўчалари эрталабдан кечгача гавжум бўлади. Расталар жуда қизиқ жойлашган. Атторлик дўкони ёнида миллий таомлар тайёрланадиган ошхона, ундан кейин газлама, хўл мева дўконлари. Озиқ-овқат дўконлари кичкина бўлиб, ҳаммаси хусусий. Ҳиндистон меваларга анча бой ўлка. Хусусан цитрус мевалари жуда тотимли, кўнгил очадиган. Лекин узум, ўрик, шафтоли, хусусан қовун билан тарвуз биздагидек ширин эмас. Бу Ҳиндистон денгиз бўйида жойлашгани учун намлик даражаси катта эканлигидан бўлса керак.

Йўлкалар аксарият бўққоллар, китоб сотувчилар билан банд. Узундан узоқ қалаштириб ташланган китоблар ичида машҳур рус классик ёзувчиларининг асарлари ҳам бор.

Агранинг диққатга сазовор жойларини кўриб қайтаётганда бизни катта бир заргарлик фирмасига таклиф қилиб қолишди. Фирма айни вақтда музей ҳам экан. Қимматбаҳо тошлардан ниҳоятда нозик дид билан ишланган буюмлардан ташқари, витринадаги бир гиламча кишининг диққатини ўзига тортади. Гиламга 18 минг дона қимматбаҳо тошлардан 47 хил сурат солинган. У кўпгина халқаро виставкаларда намойиш қилинган. Яқинда Осака (Япония)да бўладиган виставкага ҳам қўйилар экан. Нархи 10 миллион рупия. Айтишларига қараганда, фирмага келган шаҳзодалардан бири гиламни кўриб жуда ишқибоз бўлиб қолиб, 500 минг доллар таклиф қилган ва рад жавобини эшитгач, бошини қуйи солиб чиқиб кетган. Фирмага асос солганлардан бирининг барҳаётлигида бу ерга Неру ҳам келган ва гиламчани кўриб, бу — Ҳиндистоннинг фахри бўлиб қолиши керак, деган экан.

Ҳар бир мамлакатнинг конкрет тарихий шароити, тараққиёт даражасига кўра ўзига хос проблемалари бор. Ҳиндистон ҳам бундан мустасно эмас. Ишсизлар, бошпанасизлар, саводсизлар, иш ташлашлар — буларнинг ҳаммаси бугунги Ҳиндистондаги муаммолардир.

Калькутта меҳмонхонасининг ёнида бошпанасиз ишсизлар анча-мунча учраб туради. Улардан баъзилари билан суҳбатлашиб қолдик. Бир куни эрталаб улар анча ҳаяжонлангандек кўринди. Сабабини сўраган эдик, улардан 4-5 киши ишга жойлашибди. Ҳиндистондаги каноп фабрикаларидан бирида бўлдик. Фабрика 1927 йилда ишга тушган бўлиб, мустақиллик йилларида такомиллашган. Илгаридан фарқли ўлароқ, ишчилар ҳозир ҳафтасига бир марта дам оладилар, уларга давлат томонидан бепул медицина ёрдами кўрсатилади. Йилига 14 кунлик отпуска берилади. Каноп фабрикаси АҚШ, СССР, Польшага маҳсулот етказиб беради.

Бундан 22 йил муқаддам Ҳиндистонда қуриб бораётган бир кон ва бир нефть тозалаш заводи бор эди, холос. Ҳозир эса Нахоркатия ва Анклешварда икки катта кон ҳамда бошқа кўпгина майда нефть ва газ конлари ишлаб турибди. Мамлакатнинг бутун товар оборотида нефть савдоси 40 процентдан кўп.

Шу кунларда матбуот Ҳиндистон ҳукуматининг яна бир дадил қадами ҳақида муҳим хабар келтирди. Ҳукумат қарорига биноан, йирик хусусий банклар национализация қилинган. Мамлакат экономикасини ривожлантириш йўлидаги бу муҳим тадбирни кенг ҳинд меҳнаткашлар оммаси зўр мамнуният билан кутиб олди.

Мамлакат экономикасидаги танқислик илм-маърифатга ҳам таъсир кўрсатган. Ҳар йили 13 миллионга кўпайиб бораётган 530 миллионли мамлакатда халқ маорифини яхши йўлга қўйиш чоралари зудлик билан амалга оширилмоқда. Бошланғич, ўрта мактаблар, коллежлар, университетлар сони билимга чанқоқ ҳинд ёшларининг талабини ҳозирча қондиролмаяпти. Шундай шароитда ҳам Ҳиндистон ҳукумати айниқса аҳоли қолоқ табақаларини илм-маърифатга тобора кўпроқ жалб қилмоқда, уларга моддий ёрдам кўрсатмоқда. Деҳлидаги биз бўлган коллежларнинг бирида 700 студент ўқир экан, стипендия анча чекланган. Лекин ҳукумат ҳали қолоқ бўлган шевю қабиласига мансуб студентларга стипендия тўлайди, уларни турар жой билан таъминлаган. Мамлакатда халқ маорифини ривожлантириш йўлида катта ишлар қилинаётганлигини кўрсатувчи бундай мисоллар кўп.

Деҳли шаҳар тинчлик тарафдорларининг кенгаши мажлисида қатнашганлигимиз группа аъзоларида айниқса катта таассурот қолдирди. Нотиқлар Совет Иттифоқининг ер юзида тинчликни барқарор қилиш сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Жаҳонда тинчликни барқарор қилиш ғоясининг ижодкори бутун дунё меҳнаткашларининг доҳийси Ленин, — деди нотиқлардан бири, — мазлум Шарқ, жумладан Ҳиндистон халқлари ҳақида Ленин башорат қилиб айтган гаплар доимо бизга илҳом ва мадад бағишламоқда. Шунинг учун ҳам биз 1969 йилни бутун Ҳиндистонда Ленин йили деб эълон қилинганидан беҳад хурсандмиз.

Тошкентдан Деҳлигача самолётда бир ярим соатлик йўл. Лекин тарихнинг бориши шундай бўлдики, шундоққина ён қўшниларнинг бири — буюк Советлар Иттифоқи, унинг ажралмас таркибий қисми ҳур Ўзбекистон Ленин асос солган Коммунистик партия раҳбарлигида тараққиётнинг нурли чўққиларига кўтарилиб олди. Иккинчи қўшни — Ҳиндистон эса яқиндагина мустамлакачилик бўйинтуруғини улоқтириб ташлаб, озод ҳаётга қадам қўйди. Шу ҳаёт йўлидан шахдам одимлар билан боришида унинг азалий қадрдони бўлмиш Советлар диёри доимо ҳамкор ва хайрихоҳдир.

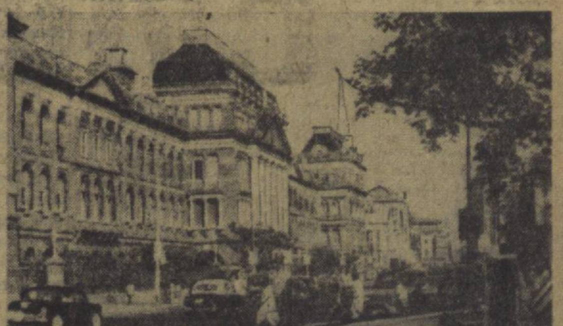

КАЛЬКУТТА — Ҳиндистоннинг энг йирик маъмурий ва иқтисодий районн. Шаҳар биноларининг аксарияти Европача усулда қурилган. Суратда: шаҳар кўчаларидан бири.

ҲИНД кинофильмларининг афишалари шунчалик кўп ва ранг-барангки, уни ёпиштираверганидан иморатлар деярли кўринмай кетади. Банорас шаҳрида олинган бу суратда худди шундай иморатлардан бири тасвирланган.

Автор фотолари.

СЎНМАС ЖАСОРАТ

(Боши иккинчи бетда).

Ниҳоят, кутилган ҳаяжонли дақиқалар келди. Уч баҳодир тушган қайиқ тўлғаниб оқаётган зим-зиё дарё тўлқинларини кесиб, қаршидаги қирғоқ томон сузиб кетди. Душман икки-уч марта ёритувчи ракета отди, аммо, хайтовур ўқ овози эшитилмасди, демак фрицлар буларни сезишмаяпти.

Бериги қирғоқда арқон кетма-кет силкинди. Автоматчиларимиз тушган бир неча қайиқ ўнг қирғоқ томон шарпасиз суза бошлади. Шундай қилиб тонг ёришгунча довюраклар группаси душманнинг шундоққина тумшуғи остида окоп қазишиб, мустаҳкам ўрнашиб олдилар.

Душман ғафлатда қолганини тонг отарда сезди. Фрицлар жангчиларимиз эгаллаб олган ниҳчкинагина плацдармни тўплардан шунақаям ўққа тутдики, бу ерда снаряд портламаган жой қолмагандай эди. Кейин улар қутуриб, ҳужумга ўтишди. Аммо, жангчиларимизнинг дўлдай ўқига дуч келишиб, бир қадам ҳам олга силжий олмадилар. Кейин узоқ жимлик чўкди. Ленин жангчиларимиз душман уларни улоқтириб ташлашга тайёргарлик кўраётганини сезиб туришарди.

Бизникиларнинг кўплари сафдан чиққан, қўлга қурол тутишга қодир бўлганлар 10 кишигина қолган эди. Мана уларнинг рўйхати: лейтенант Озеров, старший сержант Усмонов, младший лейтенант Краснов, сержант Комаров, қизил аскарлар Богодуллаев, Жумагелдиев, Чех, Лелетта, Шевелов, Алёшин...

Мадад кучлар келишидан умид йўқ эди. Фрицлар дарёни тинмасдан метрма-метр ўққа тутиб туришарди. Плацдармни эса мадад келгунча қўлда тутиб туриш шарт. Икки кеча-ю кундуздан бери давом этаётган жанг натижасида патронлар деярли тугаб қолган эди. Ҳар бир ўқ ҳисобли, буни сезган гитлерчилар жангчиларимиз окоплари яқинига судралиб келишиб:

— Рус таслим бўл! — деб бақиришди.

Жўрахон Усмонов бор бўйи билан турди ва бир қўлини кўтарганича душман томон юра бошлади. (Ярадорларникига ўхшаб шалвираб осилиб турган ўнг қўлида эса танкка қарши отадиган гранатани яшириб борарди).

Немислар асирга тушаётган совет солдатига сергак тортиб қараб туришарди. Аммо шу дақиқада ўзлари томон учиб келаётган гранатани кўришгагина улгириб қолдилар. Асир олмоқчи бўлганлар бурда-бурда бўлиб осмонга учишди.

Аммо душман ниятидан сира қайтмаган, омон қолган солдатларимизни халқа шаклида тинмай қисиб келишарди. Шу дақиқаларда Жўрахон ўз жасоратини, мардлигини яна бир карра кўрсатди. Душман уларни қўлга тирик туширишга кўзи етмагач, жангчиларимиз окопларига қараб граната иргита бошлади. Жўрахон душман гранаталаридан учтасини кетма-кет илиб олиб, ўзларига «совға» қилиб қайтарди. Хуллас, душман гвардиячиларимиз ёнига яқин йўлай олмади. Аксинча икки суткали олишув давомида 80 кишидан иборат солдат ва офицерларидан айрилди. Гвардиячилар жасорати туфайли қисмларимиз дарёдан кечиб ўтишига имконият яратилди.

Шиддатли жангларда кўрсатган мислсиз мардлиги учун старший сержант Жўрахон Усмоновга СССР Олий Совети Президиумининг 1944 йил 15 январдаги фармони билан Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Қуролдош дўстлари эса жанговар орден ва медаллар билан тақдирланди.

Шундан кейин ховослик қаҳрамон Днепрни кечиб ўтиб, Украина ва Белоруссия тупроқларини душмандан тозалаш учун бўлган жангларда қатнашди. Ўт ва олов ичида жавлон урган бу йигит оддий солдатликдан лейтенант даражасига кўтарилди.

Рота командири Жўрахон Усмонов ҳар бир жангда шахсий намуна кўрсатар, душманнинг заиф томонини моҳир командирларга хос уддабуронлик билан топиб, таъзирини берар, қўл остидаги жангчиларини фақат қасос олишга ундарди.

Аммо ўт юрак офицер 1944 йилнинг охирларида шиддатли жанглардан бирида қаттиқ яраланди. Уни Тошкентдаги госпиталлардан бирига даволаш учун жўнатдилар. Қаҳрамон энг олдин она қишлоғига тушди, онаизорининг дийдорига тўйди. Ўша куни бутун қишлоқ аҳли уни кутиб олишга бағишланган тантанага тўпланган эди. Йиғинда қаҳрамон шаънига оташин сўзлар айтилди.

Афсус, ғалаба кунларини кўриш унга насиб бўлмади. Энг зўр мутахассис врачлар ҳам йигитнинг жароҳатига малҳам топа олмадилар. Жўрахон операция столидан қайтиб турмади. Бу ҳақдаги машъум хабар 1945 йил 14 февралда тарқалди.

* * *

...1963 йилнинг 7 июни. Қисм саф тортиб «смирно!» вазиятида турибди. Полк командири СССР Мудофаа министрининг 1963 йил 6 майдаги 112-буйруғини ўқиб эшиттирарди. Унда мото-ўқчи полкнинг биринчи ўқчи ротаси рўйхатига Совет Иттифоқи Қаҳрамони Жўрахон Усмоновнинг номи абадий битиб қўйилгани ҳақида гап борарди. Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган жасорати учун кўксини Олтин Юлдуз безаган баҳодирлар оз эмас. Ленин ховослик ўзбек ўғлони абадий рўйхатдаги, абадий жанговар сафдаги қаҳрамонлардан!

Шинам хона. Унда қаҳрамоннинг сариштa кровати, тумбочкаси, пирамидада эса пистолети турибди. Гвардиячилар ўзларининг 25 йилликларини нишонлаётган кунда бу ерга армия генерали Батов келди. Қисм шу сарнарда қўмондонлиги остида жанг қилган эди. Генерал Жўрахоннинг кровати олдига келиб, бошидан фуражкасини олди. Кейин тиз чўкди-да, қаҳрамоннинг ёстиғини ўпди. У гвардиячиларга юзланиб:

— Сизларнинг қисмингизда биринчи бўлиб Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонни ўзбек халқининг жасур фарзанди лейтенант Жўрахон Усмонов олган эди. Сизлар ҳам худди Жўрахондай мард бўлинглар. Ватанни ҳимоя қилишда ундан ўрнак олинглар, — деди.

Ҳа, Жўрахон жанговар сафда. Бу барҳаёт қаҳрамон кеча-ю кундуз халқимиз тинчлигини, юртимиз осойишталигини сақлаб, постда турибди.

Русчадан **О. Ҳакимов** таржимаси.

Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда маданий-маиший объектлар кўплаб қурилмоқда. Шу йилнинг ўзида бўлинмас фонднинг 20 проценти ана шундай қурилишлар учун сарфланди. Колхоз ҳисобига ҳозирғача 6 мактаб, 2 болалар боғчаси, маиший хизмат комбинати ва пионер лагери қурилди. Суратда: колхоз пионер лагерида машғулот ўтиэзилаётган пайт.

В. Басканов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИГА ҚЎШИЛГАН ҲИССА

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитетида Сурия Араб республикаси ва Замбияга бориб келган Совет жамоатчилиги делегацияси 12 августда президиум аъзолари, комитет активлари, матбуот вакиллари билан учрашди.

Делегация бошлиғи, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Турсунов ва Осиё-Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети президиумининг аъзоси В. Л. Кудрявцев Сурия Араб Республикаси билан Замбияга қилинган сафар якунлари тўғрисида ахборот бердилар.

Делегация Сурия ва Замбияда бўлган вақтида шу мамлакатлардаги жамоат ва сиёсий ташкилотларнинг фаолияти билан танишди. Уларга миллий озодлик ҳаракатини, шунингдек араб халқининг Исроил жиноий агрессиясига қарши курашини Яқин Шарқ проблемасининг сиёсий йўл билан ҳал этилишини совет кишилари кескин қўллаб-қувватлаётганлиги ҳақида гапириб бердилар.

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги комитати президиумида

◆ ◆

Совет делегацияси аъзолари Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Сурия комитети В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги байрамида актив қатнашишга тайёрланаётганлигини мамнуният билан қайд қилдилар.

Бирдамлик Совет комитети раиси Мирзо Турсунзода учрашув охирида Совет жамоатчилиги делегациясининг Сурия Араб республикаси билан Замбияга қилган сафари Совет Иттифоқи билан Араб ва Африка мамлакатлари халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш ишига қўшилган муҳим ҳисса эканлигини таъкидлаб ўтди.

Шоаҳмад ШОМАҲМУДОВ

Ажойиб инсон Шоаҳмад Шомаҳмудовнинг юраги уришдан тўхтади. Унинг одамийлигини фақат мамлакатимиздагина эмас, чет элларда ҳам кўп кишилар билишарди. Одамлар Улуғ Ватан уруши йилларида хотини Баҳри билан ҳар хил миллат фарзандлари бўлган 14 болани ўз бағрига олган тошкентлик темирчининг олий инсоний ишлари олдида таъзим қиладилар.

Етимлар темирчининг уйида фақат бошпанагина топиб қолмай, балки меҳрибон ота-она ҳам топдилар. Болалар улғайиб маълумот олишди, ишлашяпти. Шомаҳмудовларнинг янги авлоди — неваралар ўсишяпти.

Шоҳли бу ишни халқимиз

мутлақо унутмайди.

Тошкентда зилзила туфайли шаҳарга катта мусибат тушганда Шоаҳмад Шомаҳмудов ўз ҳамшаҳарларига зилзиладан зарар кўрган кишиларни бошпана билан таъминлаш тўғрисида мурожаат қилди.

Биз у мурожаат сатрларини ҳамон эслаймиз: «Мен уйи шикастланмай қолган ҳар бир кишига мурожаат қиламан: атрофга қаранг: Минг йиллик шаҳар буни мутлақо унутмайди...»

У шаҳримизнинг ғурури ва номуси эди, Ўз болалик қувончини сезмаган, қалб оловини кишилар учун берган бу инсон достонларда, қўшиқларда, фильмларда узоқ яшайди.. Қалбимизда у мангу қолади!

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети, Тошкент шаҳар Совети.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

БЕРЛИН, 13 август. ТАСС мухбири В. Гордеев хабар беради: В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини байрам қилишга тайёргарлик ишлари Германия Демократик Республикасида тобора активлаштирилмоқда. Республика меҳнаткашлари бу зўр юбилейни ишлаб чиқаришда янги муваффақиятларни қўлга киритиш билан нишонлашга, ўзлари қурган социалистик давлатни янада мустаҳкамлашга интилмоқдалар.

Берлиндаги электр лампа заводининг меҳнаткашлари экспорт учун маҳсулот етказиб бериш йиллик планларини шу йил 30 ноябргача 125 процентга етказиб бажаришни ўзларига мақсад қилиб олдилар. Завод маҳсулотининг кўп қисмини Совет Иттифоқи сотиб олади. Берлиндаги «Штерн—радио» халқ корхонаси ишлаб чиқариш коллективининг аъзолари «Германия — Совет дўстлиги бригадаси» фахрий унвонини бу йил иккинчи марта олиш учун курашмоқдалар.

Германия Демократик Республикасининг пойтахтида В. И. Ленин майдонини қуриш ишлари қизғин бормоқда. Бу объектни қураётган бинокорлар «Германия —Совет дўстлиги номидаги қурилиш» деган номни олиш учун курашмоқдалар. Ҳозир бу майдонда Ильич ҳайкалини қуриш бошланди. Бу ҳайкал таниқли совет ҳайкалтароши Н. Томский лойиҳаси асосида яратилмоқда.

Германия—Совет дўстлиги жамияти ўтказиладиган юбилей муносабати билан Берлин бўйича йўл кўрсаткични рус тилида нашр этди. Бу йўл кўрсаткичда шаҳарнинг тарихий жойларига, айниқса немис ишчилар ҳаракатининг ривожланиши ҳамда Карл Маркс, Фридрих Энгельс ва В. И. Ленининг Берлинда бўлиши билан алоқадор жойларга алоҳида эътибор берилди.

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 13 август. Намибиядаги аҳвол масаласи тўғрисидаги резолюцияни кеча Хавфсизлик Кенгаши тўрт мамлакат вакили бетараф қолган ҳолда кўпчилик 11 овоз билан қабул қилди. Бу резолюция лойиҳасини Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгашига Жазоир, Покистон, Сенегал, Колумбия, Парагвай ва Замбия делегациялари киритган эди.

Шу резолюцияда Хавфсизлик Кенгаши Жанубий Африка Республикаси ҳукуматини Намибия территориясидан Жанубий Африка Республикасининг маъмуриятини ва қўшинларини олиб чиқиб кетиш тўғрисида Хавфсизлик Кенгашининг қарорини бажаришдан бош тортганлигини қоралади ва Жанубий Африка Республикасининг Намибияни оккупация қилиб туришни давом эттираётганлиги Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг обрўйига путур етказаётганлигини ва Намибия халқининг суверенитетини бузаётганлигини уқтириб ўтди.

Жанубий Африка маъмуриятининг Намибия территориясида турганлигига қарши Намибия халқи олиб бораётган курашнинг қонуний эканлигини Хавфсизлик Кенгаши яна бир марта таъкидлади ва Жанубий Африка Республикасининг ҳукумати бу маъмуриятни, шунингдек ўзининг қуролли кучларини Намибиядан дарҳол ва ҳар ҳолда 1969 йил 4 октябрдан кечиктирмай олиб чиқиб кетиши кераклигини айтди.

Агар Жанубий Африка Республикаси ҳукумати Хавфсизлик Кенгашининг қарорини бажаришдан яна бош тортса, у ҳолда Хавфсизлик Кенгаши Намибия тўғрисидаги масалани кўриб чиқмоқ учун яна тўпланиши ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг уставига мувофиқ қандай чоралар кўриш кераклигини ҳал этиши лозимлиги резолюцияда кўрсатиб ўтилди.

Резолюция овозга қўйилганида АҚШ, Англия, Франция делегациялари, шунингдек Финляндия делегацияси бетараф қолди. (ТАСС).

АГРЕССОРНИ РАҒБАТЛАНТИРМОҚДАЛАР

БАЙРУТ, 13 август. (ТАСС). АҚШ ҳукумати Исроилга қирувчи-реактив «Фантом» самолётларини етказиб бериш ниятида эканлиги Ливан жамоатчилигини ва матбуотини ниҳоятда ғазаблантирмоқда. «Саутал — Уруба» газетаси бундай деб ёзади: Исроил ва унинг ҳомийлари арабларни Исроилнинг шартларини қабул қилишга мажбур этиш мақсадида арабларга тазйиқ ўтказмоқ учун ҳамма воситалардан фойдаланмоқдалар».

«Исроилга «Фантом» самолётларини сотиш тўғрисидаги битим,— деб ёзади газета,—Исроилнинг араб территорияларидаги агрессив ҳаракатларини тўхтатмаётганлиги учун Вашингтон жавобгар эканлигидан далолат беради».

Ливандаги ҳафталик «Ал-Ҳуррия» газетасида босилган хабарда айтилишича, Исроил ҳукумати ўзи сотиб олаётган 50 «Фантом» самолётига қўшимча равишда яна юзта шундай самолётни Исроил ҳарбий-ҳаво кучлари учун харид қилиш тўғрисида янги битим тузишни сўраб Америка маъмурларига мурожаат қилган. Бу элликта самолётни Исроилга етказиб бериш келаси ойдан бошланади.

«Шундай қилиб,—деб ёзади газета,— Америка Қўшма Штатлари Исроилнинг ҳарбий-ҳаво кучларини кўпайтиришни давом эттириб, аслини олганда ўзининг Яқин Шарқдаги тангликини тинч йўл билан ҳал қилишга интилаётирмиз, деган ҳамма гапларини рад этмоқда».

ВЕНГРИЯНИНГ пойтахтида ёз кунлари туристлар айниқса гавжум бўлади. Суратда: Рибаци бастионида. Меҳмонлар бу баланд бинонинг панжараларидан туриб Будапештнинг кўркам жамолини томоша қилишади.

МТИ—ТАСС фотоси.

МИНИАТЮРАЛАР

Магомет ХУБИЕВ.

(Қорачой-Черкасс АССР).

✦ АЛАННИНГ ИСТАГИ

Иш вақтида йигитлар ўтиришиб, чекишарди ва амалга ошириш мумкин бўлмаган истак-хоҳишларини гапиришарди. Ишини давом эттираётган Аланни гапга чалғитишди:

— Сенинг истагинг қандай?

— Эзма-чурукларнинг оғзини камар билан боғлаб қўйиш, — деб жавоб берди у.

✦ ТЕМБОТНИНГ ТАНИШЛАРИ

Тембот тўйда косагуллик қиларди. У нотаниш йигитчалар билан танишиб олмоқчи бўлди.

— Кимнинг ўғли бўласан, йигит?, — дея уларнинг биридан сўради.

— Улутнинг.

— Нимага қараб турибсан? Қани қўлингни узат! Мен сенинг отанг билан бу ажинанинг сувини шунчалар кўп ичганмизки, сен ҳали Кубан сувларидан шунча сув ичмагансан.

— Сен кимнинг боласисан? — дея у бошқасига юзланди.

— Бийнегерники.

— Э, ҳа! Қани кел бир қучоқлашайлик: аканг билан ҳеч нарса тишламай-нетмай тўппа-тўғри шишанинг оғзидан ичар эдик.

Навбат Аланга етди.

— Барибир мени танимайсиз, — деди у айёрона.

— Нимага? Тоғлик эмасмисан, — деди косагул кулимсираб.

— Тоғликликка тоғликман-у, лекин уйимизда ичувчилардан йўқ-да, — деб жавоб берди Алан.

✦ БИР ЙИЛДАН СЎНГ

Ўқитувчи Муҳият Аланни учратиб тўртинчи синфга дарс бераётганда бир оз қизарганини айтди.

— Нима бўлди ўзи? — деди Алан.

— Доскага «коллектив» сўзини ёзаётганимда ўқувчиларимдан бири биз нима учун коллектив сўзини битта «л» билан ёзамиз, бешинчи синфда ўқийдиган акам биз иккита «л» билан ёзамиз дейди, — деб сўраб қолди.

— Шунга ҳам ташвишланасанми?, — дея унга далда берди Алан. Бешинчи синфга ўтганларингда сенлар ҳам иккита «л» билан ёзадиган бўласизлар дея қолмайсанми.

✦ КИМНИНГ ХАТОСИ

— Бошқалар хато иш қилса бунинг учун уришишади, тузатишга мажбур этишади, ўшанақанги хатоликни ўзим тузатмоқчи бўлсам мени уришишади, — дея Аланга шикоят қилди Иса.

— Бирор нарса бўлдими?

— Розага уйланганлигимни хато деб тушунаман, ўшани тузатаман, десам йўл қўйишмаяпти.

— Биласанми, нимага шундай?

— Йўқ, йўқ.

— Бу Розанинг хатоси, сенинг хатойинг эмас, — жавоб берди Алан.

✦ АФАНДИ ВА ЭТИК

Афанди бир куни бозорда Алан янги этик сотиб олганини кўриб уни алдамоқчи бўлди. У Аланнинг ёнига келиб, деди:

— Ўғлим менга этигингни бер, мен сенинг қилган барча гуноҳларингни бўйнимга оламан.

— Ҳурматли афандим, менинг ҳеч қанақанги гуноҳим йўқ, — деди Алан, — бари-бир дўзоҳга тушасиз, чунки ўзингизнинг гуноҳингиз етиб ортади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт (халқ талантлари), 9.30 — Скрипка ва оркестр учун концерт, 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча), 11.15 — «Интернационализм — байроғимиз» (русча), 11.30 — Опералардан парчалар, 13.30 — Концерт, 15.15 — «Замондошлар», 15.30 — Саид Аҳмад. «Турналар» (инсценировка), 16.10 — Музикали соат (ёшлар учун, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Симфоник куйлар, 18.00 — «Янги анъаналар», 18.10 — «Давр, олға» кинофильмидан куйлар, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Индустрлашган Ўзбекистон» радиожурнали (русча), 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун), 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Ўзбекистон халқ ҳофизи М. Узоқов ижро этган қўшиқлар, 22.20 — Қўшиқлар, 22.40 — Ойдин. «Гулсанам» ҳикояси, 23.15 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси**, 18.35 — **Ишчилар синфининг ўринбосарлари** (Самарқанд шаҳридан кўрсатилади, ўзбек тилида).

Рус тилида: 19.25 — **Теленгиликлар**, 19.40 — **Ленинча меҳнат вахтасида**, 20.00 — **Музикали эшиттириш**, 21.00 — **Кўрсатишлар программаси**.

Ўзбек тилида: 21.05 — **Теленгиликлар**, 21.20 — **Қизил Арминмиз** (кинолениннома), 21.45— **Навоий назми тароналари**, 22.20 — **«Бўстон» тележурнали** (Самарқанд шаҳридан кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — **Москва кўрсатади**
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 — **Мушукнинг саргузашти** (болалар учун қўғирчоқ фильм), 18.30 — **Авлиё Норген байрами** (бадиий фильм).

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Солдат йўлидан** (ҳужжатли фильм, 20.20 — **Корея халқининг миллий байрами.**

Рус тилида: 20.40 — **Дуэнья** (телеспектакль).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/VIII да **Ўғил уйлантириш**, 16/VIII да **Қайнона**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ҳужумкор бўл — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Қўзғолончилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бомбай тун оғушида — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тайга хўжайини (эрталаб соат 11 да), **Қизларни ўғирлаш** (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

Сокин кварталдаги қотиллик — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Тайга хўжайини — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳужумкор бўл — «ХИВА».

Бомбай тун оғушида — ТЕЛЬМАН номли.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ҚИЗИЛ ЮЛДУЗ ОРДЕНЛИ ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛИ ТОШКЕНТ УМУМҲАРБИЙ ҚЎМОНДОНЛИК ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТИ

қуйидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

материаллар қаршилиги, машиналар детали ва чизма геометрия кафедралари бўйича: доцент, катта ўқитувчи, машиналар детали ва чизма геометрия бўйича ўқитувчилар.

материаллар бўлими кафедрасига: электротехника бўйича катта ўқитувчи ва ўқитувчи.

Конкурс муддати — 1969 йил 14 сентябргача.

Тошкент шаҳар Октябрь ҳамда Ҳамза район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, Октябрь район совети депутати

Шоаҳмад ШОМАҲМУДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси «Билим» жамиятининг аъзоси

Шоаҳмад ШОМАҲМУДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216, Халқаро ҳаёт — 337604, Коммунистик тарбия — 331455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, 327221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347, Оммавий ишлар ва хатлар —338679, 333353 Иллюстрация —334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон —48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42 — 62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.